

SKANSEN

ÅRSREDOVISNING 2021

VÅR VISION

är att Skansen ska vara ett friluftsmuseum i världsklass, lustfyllt och tillgängligt för alla.

OM OSS

PÅ DJURGÅRDEN I CENTRALA STOCKHOLM finns en park som är unik i sitt slag. I 130 år har Stiftelsen Skansen underhållit och engagerat människor genom att vara en plats för upplevelser av svensk kultur och natur. Nära 1,5 miljoner människor kommer hit årligen för att ta del av parkens mångfald: museum, djurpark, trädgårdar, högtider och traditioner, konserter och marknader, mat och dryck.

Stiftelsen Skansens viktigaste uppgift är att bevara och levandegöra kultur- och naturarvet. Vi ska tillgängliggöra kunskap om då, nu och framtiden för alla. För att åstadkomma det tar vi ett långsiktigt ansvar för påverkan på samhället och för en hållbar utveckling av vår park och för globala effekter.

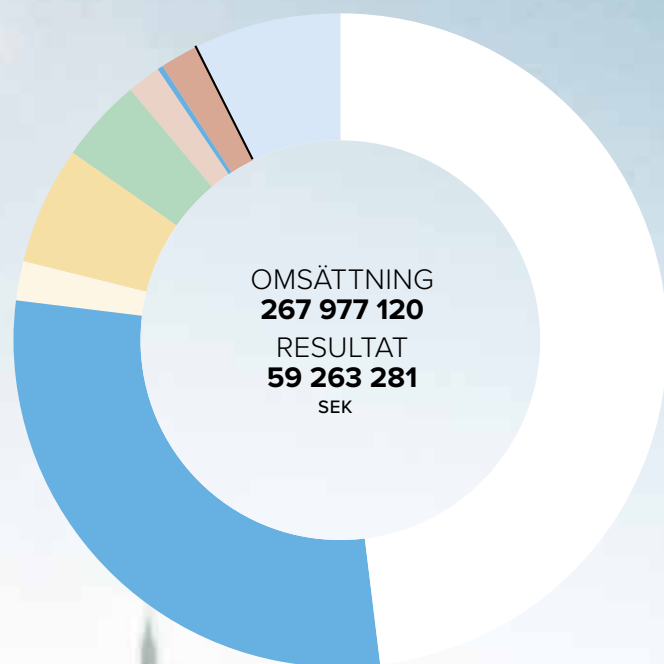
De senaste årens pandemi har inneburit en stor utmaning för Skansen i form av uteblivna gäster och allvarliga intäktsbortfall. Stiftelsen Skansen redovisar ett överskott på 59,3 mkr för 2021 främst på grund av den oväntade, men marginella, gäståterhämtningen jämfört med 2020 och de statliga akuta stödinsatserna. Alltför små resurser och stort beroende av akuta stödinsatser är utarmande för verksamheten och inte långsiktigt hållbart.

Även om Skansens förutsättningar att svara upp mot sitt uppdrag utmanats är vi stolta över vad vi åstadkommit under 2021. Skansens viktigaste tillgång är våra medarbetare och det bemötande och kunskapsutbyte som de förmedlar i mötet med gästen är ovärderligt.

INNEHÅLL

Året i korthet	3
VD-ord	5
Värdeskapande	7
Gästupplevelsen	9
Djur och natur	12
Kultur och tradition	14
Evenemang	16
Skola och utbildning	18
Mat och dryck	19
Samarbeten	21
Medarbetare	24
Hållbarhet	26
Finansiering	32
Organisation	33
Förvaltningsberättelse	35
Finansiella rapporter	42
Noter	46

2021 I KORTHET

	SEK
Statsbidrag	128 893 176
Entréintäkter	77 752 753
Programintäkter	8 930 591
Försäljning	15 451 604
Hyror	7 517 866
Fakturerade kostnader	4 159 600
Anställningsstöd	439 526
Sponsorintäkter	4 896 563
Övriga intäkter	19 263 578
Utdelning från stiftelser	671 934

JANUARI-MARS

1 januari tog Skansen över driften av Krukmakeriet. Den 30 oktober lanserades krukmakare Maria Stengårds första serie stengods.

1 april öppnade Skansen för andra gången någonsin. Hela parken hade då varit stängd sedan 27 november 2020.

APRIL-JUNI

6 juni öppnade Arturs kafé i nyrenoverade Hazeliuzporten.

9 juni öppnade Skansens Vintage pop up-butik i Bredablick.

29 juni inleddes årets Allsång på Skansen. För första gången med sittande publik och förköpsbiljetter. Under sommaren kunde 6 731 gäster återuppleva Allsång på plats på Skansen.

JULI-SEPTEMBER

4 september startade Hantverkshöst – Skansens nysatsning för att lyfta den historiska hantverkskunskapen och det immateriella kulturarvet.

OKTOBER-NOVEMBER

11 oktober fyllde Skansen 130 år.

26 november inleddes Jul på Skansen som i år bjöd på julmarknad varje fredag, lördag och söndag.

Skor från Skansens Vintage pop up-butik

1 212 550

kronor i intäkter från film-, tv- och fotoproduktioner

(673 975 år 2020, 306 500 år 2019). Bland årets nya kunder finns Netflix och årets produktioner innefattar En Kunglig Affär, Clark, Bränn alla mina brev, Min Historiska Pojkvän och Bonusfamiljen.

780 629

gäster besökte parken

97 660

gäster under julmarknads-
helgerna – besöksrekord
genom tiderna!

64 706

sålda årskort

78 %

av Skansens gäster under
sommaren var stockholmare

20 235

skolelever besökte Skansen

204

medelantal anställda under
året

225

volontärer som bidragit till
verksamheten

5 803 058

kWh elförbrukning (6,4 %
minskning jmf 2020,
6 201 401 kWh)

114

bilflak med livsmedelsöver-
skott hämtades till djuren

501 509

kilo avfall (4,9% minskning jmf
2020, 526 030 kg)

SKANSEN OCH AGENDA 2030

FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030, är den mest ambitiösa planen för hållbar utveckling som världens länder någonsin antagit. Men, för att vision ska bli verklighet krävs det att alla samarbetar.

I år har Skansen funnits i 130 år – och vi vill finnas minst lika länge till. Därför har vi under 2021 upprättat en hållbarhetsplan, med ambitionen att bidra till förverkligandet av en global hållbar utveckling.

Läs mer om Skansens arbete med de globala målen på s. 21-24.

VD HAR ORDET

NÄR DET HÄR ÅRET INLEDDES var det med ett stängt Skansen. För första gången sedan friluftsmuseet öppnade 1891 kunde vi inte välkomna gäster att uppleva Sveriges natur och kultur. Coronapandemin hade fått följder av aldrig tidigare skådad dignitet. Under tiden som parken var stängd arbetade vi intensivt för att utveckla ett erbjudande som på samma gång skulle vara smittsäkert och lustfyllt. Den 1 april öppnade Skansen, för andra gången på 130 år. Det är svårt att beskriva glädjen när Skansen åter blev en mötesplats full av liv – precis som det ska vara.

NÄR JAG SAMMANFATTAR resultatet för 2021 är det med konstaterandet att pandemin har synliggjort sårbarheten i Skansens finansieringsmodell. Branschen förväntas inte återhämta sig till fullo förrän tidigast 2025/2026 och det enorma gästtappet om 46 procent 2021 (55 procent 2020) kommer att påverka Skansens ekonomi en lång tid framöver. I år uppvisar vi ett positivt resultat på sista raden, en återhämtning sett till föregående år. Samtidigt har Skansen en växande underhållsskuld som kräver investeringar som vida överstiger befintliga resurser och i förlängningen innebär ett hot mot svenskt kulturarv. >>

»Med gemensamma krafter har vi hanterat ett läge ingen av oss tidigare varit med om. Och vi har bara börjat!«

>> **NÄR DET LÅTER SOM MEST DYSTERT** hjälper det att stanna upp och summera vad Skansen har åstadkommit under året. Vi har utvecklat affärsmässigheten, anpassat vårt erbjudande, mött en ny målgrupp, renoverat, nyinvigt och slagit gästrekord under julmarknaden. Resultatet från årets gästundersökningar visar dessutom att våra gäster är exceptionellt nöjda med personalbemötandet på Skansen. Det är med extra stolthet som jag kan konstatera att jag inte är ensam om att se den kompetens, värme och engagemang som finns bland Skansens personal.

STORA UTMANINGAR KVARSTÅR. För Skansen, precis som för omvärlden, som måste tackla en fortsatt osäker utveckling av coronapandemin i det korta perspektivet, och en ännu större utmaning för en hållbar global utveckling i det långa perspektivet. Just nu lägger vi riktningen för Skansen utifrån olika scenarier för att snabbt kunna anpassa verksamheten. Vi har identifierat fyra fokusområden framåt:

gästens upplevelse, medarbetarna, en inspirerande samhällsaktör och långsiktigt hållbar ekonomi. Under året har vi även upprättat en strategisk hållbarhetsplan med ambitiösa åtaganden som ska genomsyra hela verksamheten. Skansen vill inspirera och vara en drivkraft för hållbar utveckling, i vår närhet och för planeten i stort.

TROTS ALLT ANNAT ÄN ÖNSKVÄRDA förutsättningar har Skansen under året klarat av att komma ut på andra sidan av den mest akuta krisen och samtidigt skapat nya förutsättningar och investerat inför framtiden. Med gemensamma krafter har vi hanterat ett läge ingen av oss tidigare har varit med om. Och vi har bara börjat! Skansen är en plats grundad i historien, men utan tvekan med framtiden för sig.

John Brattmyhr
Vd Skansen, januari 2022

För en levande natur och kultur

När Artur Hazelius grundade Skansen 1891 var det med mottot "Genom att känna din historia kan du känna dig själv". Ett motto som Stiftelsen Skansen burit med sig i uppdraget att vara en källa till kunskap, upplevelser och förståelse av kultur och natur i Sverige.

SKANSEN SOM KÄLLA TILL KUNSKAP och erfarenhet fyller en viktig funktion för kommande generationer. Den insikten är central i vårt arbete för en levande park och en hållbar samhällsutveckling. För gäster som kommer från andra länder kan Skansen vara en nyckel till svensk kultur. Det skapar förståelse och samhörighet på ett sätt som man kanske inte kan få någon annanstans i Sverige idag.

NÄR DET KOMMER TILL NATUR- OCH DJURLIVET och de förändringar vi ser i våra ekosystem påverkar det oss människor och vår planet i samma omfattning som klimatförändringarna gör. Det är viktigt att även den dialogen förs i samhället. Därför är frågor om biologisk mångfald och artbevarande centrala för Skansen. Djurparker, hur och varför de finns, ifrågasätts allt oftare och då är det viktigt att Skansen berättar om hur vi arbetar med forskning, utbildning och artbevarande av hotade djurarter.

INOM RAMEN FÖR UPPDRAGET ska Stiftelsen Skansen skapa en ekonomi som möjliggör egen utvecklingskraft. I det ingår ett aktivt deltagande i ett varierat nationellt och internationellt samarbete. Det finns mer kvar att göra, men vi är fast beslutna att fortsätta erbjuda Skansens alla gäster hållbara upplevelser och samtidigt bidra till ett bättre samhälle i stort.

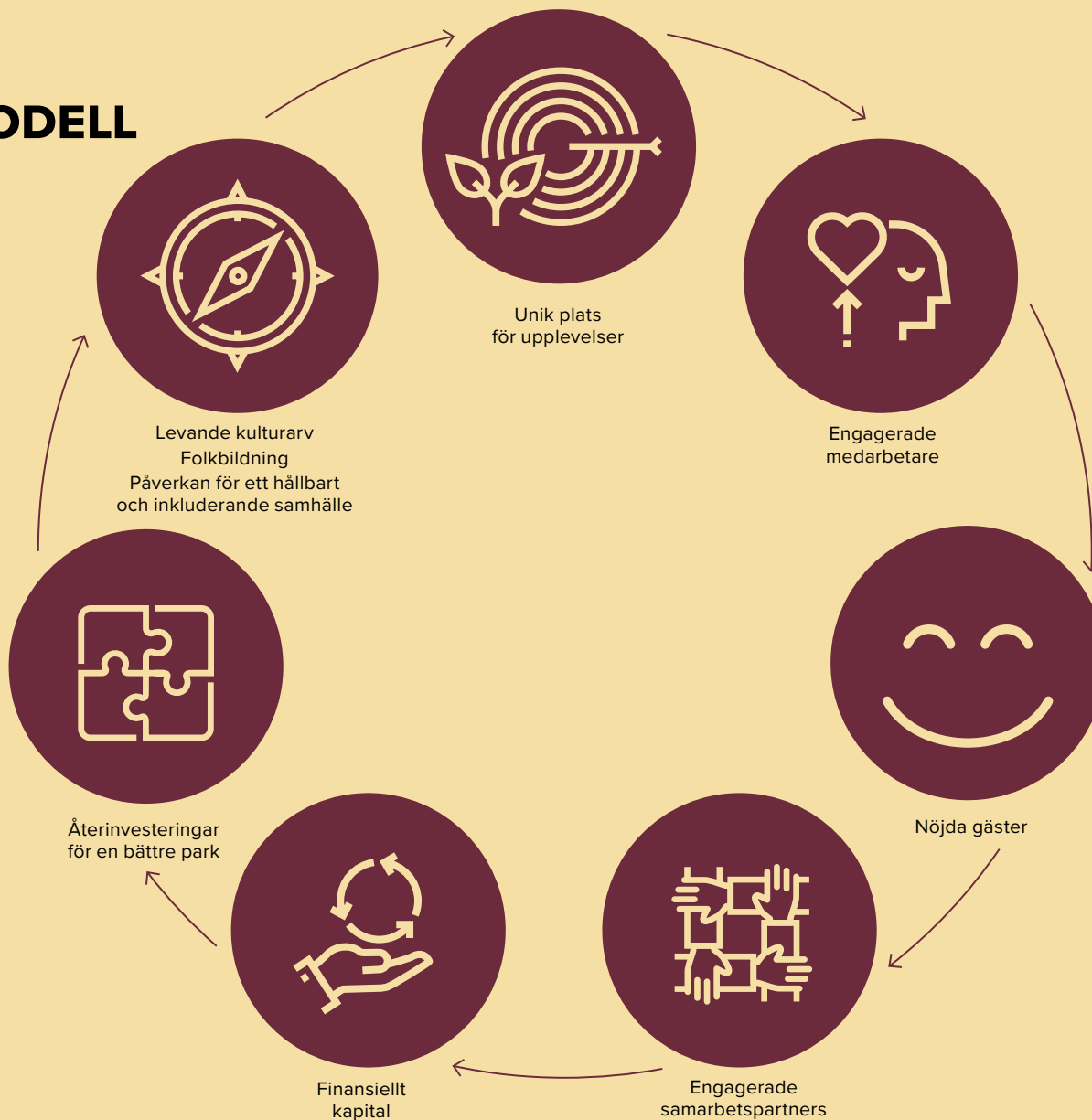
VÅRT UPPDRAG

Skansen ska levandegöra och bevara upplevelser av natur och kultur – nu, då och i framtiden – och vara en inspirerande nationell mötesplats, tillgänglig för alla.

VÅR VÄRDESKAPANDEMODELL

SKANSEN SKA ERBJUDA alla gäster en unik plats för upplevelser av Sveriges natur och kultur genom museum, djurpark, trädgårdar, högtider och traditioner, konserter och marknader samt mat och dryck. För att leverera på uppdraget krävs engagerade medarbetare. När vi klarar det får vi nöjda gäster som vill besöka oss igen. Det i sin tur skapar förutsättningar för starka samarbeten. Gäster som återkommer och engagerade samarbetspartners resulterar i finansiellt kapital.

Allt överskott återinvesteras i bevarande och utveckling av Skansen vilket gör upplevelserna hos oss ännu bättre. Bättre upplevelser skapar fler samarbetsmöjligheter, ännu gladare gäster och medarbetare som med förstärkt lust bidrar till ett levande kulturarv, folkbildning och påverkan för ett hållbart och inkluderande samhälle. På så sätt skapas Skansens helt unika plats för upplevelser.

En upplevelse för alla

På Skansen börjar och slutar allt med ett och samma fokus: gästen. I vår park ska besökare få kliva in i en levande upplevelse av Sveriges natur och kultur. Här möts människor varje dag för att dela skratt och gemenskap. Genom en mångfald av upplevelser – museum, djurpark, trädgårdar, högtider, konserter, marknader och mat – arbetar Skansen för att alla ska känna sig välkomna i parken.

ATT TALA OM 2021 ÅRS GÄSTUPPLEVELSE och erbjudande är inte möjligt utan att inleda med pandemin som präglade året som gått. Från en park som var stängd för gäster kunde Skansen återöppna den 1 april, med fullt fokus på en trygg och smittsäker upplevelse för både gäst och medarbetare. Under konceptet parköppet välkomnades ett begränsat antal gäster att uppleva Skansens utomhusmiljöer. När året avslutades hade nya upplevelsekoncept testats, gästerbjudandet breddats och lättade restriktioner möjliggjort för Skansen att slå rekord i antal gäster som besökte julmarknaden.

UNDER 2021 HADE SKANSEN en marginell ökning av antalet gäster jämfört med 2020, från 649 598 gäster till 780 629, vilket är en ökning på 20 procent. Jämfört med 2019, innan pandemin, hade Skansen ett tapp av gäster med 46 procent och den internationella turismen har inte återhämtat sig. De decimerade gäst-siffrorna och det faktum att parken var stängd

under årets tre första månader till trots blev Skansen Sveriges mest välbesökta museum 2021. Skansens stora ytor utomhus blev en viktig fördel i att kunna skapa trygga gästerbjudanden, även under pågående restriktioner.

ATT SKANSEN ÄR EN UNIK PLATS för upplevelser av kultur och natur är det som får gästerna att vilja komma till oss. Men det som gör att gästen får ett oförglömligt besök är bemötandet, engagemanget och servicen som förmedlas i mötet med Skansens >>

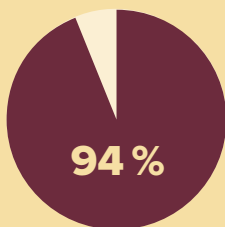
>> medarbetare och interna samarbetspartners. Att årets gästundersökning visar att Skansen upplevdes som extra öppet under en tid då verksamheten inomhus i stort var stängd men pedagogerna i högre utsträckning mötte gästen utomhus är ett kvitto på det. Därför är det också extra glädjande att samma gästundersökning visar att 94 procent av Skansens gäster är nöjda med bemötandet från Skansens personal.

Att även tillgängliggöra samlingar, upplevelser och kunskap digitalt stärker museers roll som demokratiska arenor. Skansens webbplats var under 2021 Sveriges museers femte mest välbesökta med 1 222 532 webbplatsbesök. Det kan jämföras med 926 791 webbplatsbesök under 2020, vilket innebär en ökning med 31 procent. Det är ett gott betyg, samtidigt finns det utrymme för utveckling och Skansen har under året påbörjat ett arbete med att stärka den digitala gästupplevelsen. Det ska vara enkelt för gästen att ta del av Skansens erbjudande, även innan och efter ett besök.

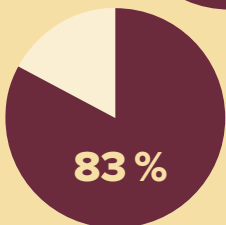
SKANSENS MÅL är att alla gäster ska lämna parken nöjda och vilja rekommendera ett besök till andra. För att uppnå det måste vi fortsätta att förvalta och utveckla gästerbjudandet. Skansen ska vara en park och upplevelse som håller hög standard, kopplat till olika aspekter som gästbemötande och service, gästinformation, fysisk miljö, mat- och dryckeserbjudande och tillgänglighet för alla. Att vara en aktör av Skansens dignitet inom besöksnäringen medför även ett stort ansvar för branschens påverkan på miljö och klimat. Därför tar Skansen långsiktigt ansvar för att fortsätta utveckla hållbara gästupplevelser i alla delar av verksamheten, för och tillsammans med gästen.

VAD TYCKTE VÅRA GÄSTER?

Under 2021 initierades ett systematiskt arbete med löpande gästundersökningar som stöd i den fortsatta utvecklingen av gästerbjudandet.

av Skansens gäster var nöjda med bemötandet från Skansens personal. Genomsnittet för andra aktörer i samma bransch är 83.

av Skansens gäster var nöjda med sitt eget besök. Genomsnittet för andra aktörer i samma bransch är 75.

Skansens genomsnittliga NPS-värde, som mäter hur sannolikt det är att en gäst skulle rekommendera en vän eller kollega att besöka oss. Genomsnittet för andra aktörer i samma bransch är 75.

780 629
personer besökte Skansen under 2021
(649 598 år 2020, 1 434 039 år 2019)*

64 706
årskort såldes under 2021
(ca 101 075 år 2020, ca 89 000 år 2019)*

*Skansen hade totalt 178 952 årskortsbesök (225 000 år 2020, 207 000 år 2019) till dessa besök medföljde 114 661 barn (4-15 år) med fri entré. En förklaring till den lägre årskortsförsäljningen är att tidigare sålda årskorts giltighetstid förlängdes under tiden som Skansen tvingades ha stängt.

Av Skansens gäster var 61 % vuxna och 39 % barn. Det skiljer sig från tidigare år då drygt 70 % varit vuxna och 30 % barn.

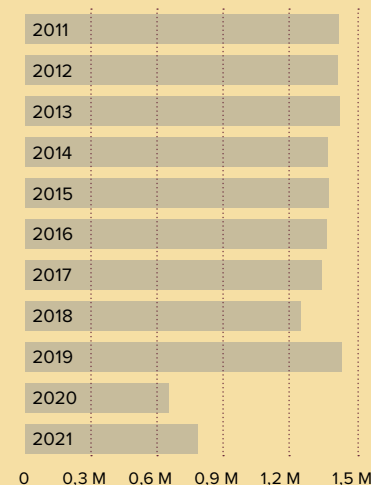
” Allt, jag gillar Skansen och i min familj är det en tradition sen 60-talet att besöka Skansen. Toppen att få föra vidare traditionen till mina barnbarn som är födda på 2015-talet. En fantastisk kulturskatt!”

Fritextsvar från en av Skansens gäster på frågan "Vad var det bästa med ditt besök på Skansen?".

Gästundersökningarna utfördes av Origo Group under perioden 23 juni–31 december med 5 547 svarande.

- 70 %** av Skansens gäster under 2021 var från stockholmsområdet (55 % år 2020, 36 % år 2019).
- 66 %** av Skansens gäster uppgav djuren som en av de främsta anledningarna till besök.
- 46 %** av Skansens gäster uppgav den kulturhistoriska upplevelsen som en av de främsta anledningarna till besök.
- 16 %** av Skansens gäster under 2021 var internationella turister (26 % år 2020, 53 % år 2019).
- 14 %** av Skansens gäster under 2021 kom från andra delar av Sverige än stockholmsområdet (11 % år 2020, 11 % år 2019).

Gästsiffror 2011–2021
Miljoner besök

TILLGÄNGLIGHET

SKANSENS AMBITION är att vara tillgängligt för alla. Det innefattar en rad olika aspekter som fysisk miljö, prisnivåer, språk, förståelse, digital tillgänglighet och att erbjuda en mångfald av kulturyttringar. På Skansen ska alla människor kunna mötas på lika villkor. För att säkerställa det arbetar Skansen kontinuerligt med att se över och förbättra faktorer som påverkar möjligheten att uppleva parken till fullo.

Det finns fortsatta utmaningar i att fysiskt tillgängliggöra vår kuperade park och delar av de kulturhistoriska byggnaderna. Detta blev extra tydligt under året då Skansens Bergbana stått stilla på grund av omfattande renoveringsbehov.

SKANSENS FINANSIERINGSMODELL och statliga underfinansiering innebär även att Skansen inte, på samma sätt som övriga centralmuseer, kan erbjuda fri entré för barn och unga. Det är

en situation som inte är förenlig med vare sig målen för kulturpolitiken eller svensk lag (Barnkonventionen, artikel 31). Under 2021 hemställde Skansen därför om en anslagsförstärkning om 24,5 mkr per år under kommande treårsperiod, 2022-2024, för att kunna genomföra en fri entréreform för barn och ungdomar upp till 19 år.

SKANSENS GÄSTLÖFTE

I mitt möte med gästen är jag Skansen. Skansen är till för gästen. Att vara Skansen innebär att man agerar utifrån fyra värdeord:

välkomnande
ansvarsfull
omtänksam
överbaskande

En park full av liv

30 hektar i centrala Stockholm. Det är den förhållandevis lilla yta som Skansen förfogar över och med vilken vi vill göra insatser som får positiv påverkan för djur och natur – långt utanför parken.

ATT MÖTA DJUREN PÅ SKANSEN bidrar ofta till många funderingar. Inte sällan leder det till ett ökat intresse och nyfikenhet. Det är precis vad vi vill. Den biologiska mångfalden minskar i en takt och omfattning som aldrig tidigare skådats i människans historia. Samtidigt är det många som inte vet att 26 procent av alla däggdjur, 41 procent av groddjur och 34 procent av barrträd är utrotningshotade*.

– Det är inte för sent att bekämpa och begränsa den pågående trenden med minskad biologisk mångfald. Men det kommer att kräva omfattande insatser och förändrade beteenden av alla. Här kan Skansen bidra till att väcka intresse och sprida kunskap. Vi upplever dagligen i mötet med gäster att vi gör skillnad, säger Tomas Frisk, zoologisk chef på Skansen.

SKANSENS DJURPARK ARBETAR med utbildning och artbevarande med syftet att sprida kunskap om djur och natur till de nära 1,5 miljoner gäster som besöker Skansen ett normalt år.

– Att visa vilda djur och tamdjur på riktigt, på Sveriges mest välbesökta museum, ger i dagens urbana samhälle unika möjligheter att engagera människor

i deras relation till och förståelse för naturen, säger Tomas Frisk.

Utöver att i det dagliga mötet med gästen berätta om djuren har Skansen skolprogram där elever får lära sig mer om naturen. Djurparken har dessutom en central roll i att själva och genom samarbeten arbeta för att bevara reservpopulationer av arter och medverka i aktiva bevarandeåtgärder.

ÄVEN HAVEN och den marina miljön är centrala för en hållbar utveckling. Genom Baltic Sea Science Center, som funnits på Skansen i tre år, kan Skansen aktivt arbeta och utbilda inom frågor som rör vårt närmsta hav, Östersjön.

*Statistik från International Union for Conservation of Nature's Rödlista över hotade arter 2021.

ETT DYGN – 494 VILDA ARTER!

Den 22 maj, på Biologiska mångfaldens dag, arrangerade Skansen en bioblitz tillsammans med Naturskyddsföreningen Stockholm. Under 24 timmar inventerade och dokumenterade artexperter tillsammans med allmänheten alla arter som gick att hitta i parken.

På Skansen hittades 494 vilda arter. En hög siffra relaterat till parkens relativt begränsade yta. Att verka i en storstad innebär att man automatiskt blir en del av urbaniseringens negativa effekter på den biologiska mångfalden. Därför är det viktigt att Skansen också är en källa till artrikedom – mitt i huvudstaden.

AKTUELLA HÄNDELSER

21 MAJ

stod Skansen som medvärd för ett digitalt seminarium om biologisk mångfald tillsammans med Stockholms Naturskyddsförening och WWF Världsnaturfonden.

TILL MIDSOMMAR

invigdes en ny lekplats utanför Lill-Skansen där yngre barns upplevelse och rörelse är i fokus. Byggt av Skansens trädgårdsanläggare och sponsrad av KFS.

26 AUGUSTI

uppmärksammades Östersjödagen tillsammans med Race for the Baltic, Stockholms Universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet. Medverkade gjorde bland andra Isabella Lövin (f.d. miljö- och klimatminister) och Anna Köning Jerlmyr (finansborgarråd i Stockholms stad).

28 AUGUSTI

2021 återinvigdes Skansens 1920-talslott tillsammans med samarbetspartnern Koloniträdgårdsförbundet.

6 OKTOBER

slutade Skansen att hålla vargar för att skapa förutsättningar för att börja arbeta med fjällräv under 2022. Fjällräven är ett av Europas fem mest hotade däggdjur och beslutet är ett led i att stärka djurparkens artbevarande insatser.

KULTURARVETS GRÖNA LOTT

"På Skansens kolonilott med det lilla röda lusthuset möter vi Karl-August och Viktor, två vänner som delar en kolonilott. Det är 1920-tal och de odlar sina egna grönsaker. Bara några år tidigare har det varit svårt i Sverige, potatiskravaller i Stockholm och skyhöga matpriser."

Så inleds berättelsen om livet på Skansens kolonilott från 1920-talet. Under 2020/2021 har ett arbete med att utveckla den gröna gestaltningen av kolonilotten till att bli kulturhistoriskt korrekt utförts av Skansens personal. Genom ett utökat arbete med det gröna kulturarvet bidrar Skansen till bevarandet av den biologiska mångfalden. Samtidigt skapas förutsättningar för Skansen att genom levande miljöer berätta hur naturen varit en förutsättning för människor genom historien, precis som den är för framtiden.

Levande kultur

I 130 år har Skansen förvaltat och levandegjort det svenska kulturarvet. Genom upplevelser av historien skapas förståelse för samtiden och lärande om framtiden.

PÅ SKANSEN UPPSTÅR en unik möjlighet till reflektion och ömsesidigt lärande. Här möter gästen ett museierbudande som levandegör historien genom samtal, byggnader och föremål men också utomhusmiljöer, kulturhistorisk klädsel och i vissa miljöer även djur. Utifrån ett helhetsperspektiv kan Skansen sätta fokus på det hållbara samhället, då och nu, och på samspelet mellan natur, kultur, människa och miljö. Ett besök i parken ger inte bara inblick i historien utan också perspektiv på, och insikter om, våra egna liv här och nu.

UNDER PANDEMIN har nya förmedlingsformer utvecklats. Verksamheten ställde om för att möta gäster utomhus och museimiljöerna gjordes tillgängliga genom gestaltningar som gästen kan uppleva på egen hand. Även flera digitala upplevelser av kulturarvet lanserades, för att tillgängliggöra Skansen för fler och på nya sätt. Åsa Magnusson är chef för den kulturhistoriska avdelningen som utvecklat det nya gästerbudandet.

– Våra gästers reaktion på det nya museierbudandet är verkligen positivt. Initialt fanns en oro för att Skansen skulle upplevas som stängt när få inomhusmiljöer var öppna och att museipedagogernas möjligheter att skapa oförglömliga upple-

velser skulle minska. I stället blev gästens reaktion att det var mycket som var öppet! Att vi har förmågan att fortsätta leverera på vårt uppdrag, även när grundförutsättningarna skakas om, vittnar om verksamhetens styrka och känns så peppande.

UNDER ÅRET HAR STORT FOKUS i den kulturhistoriska verksamheten varit på upplevelser och lärande om hantverkskunskap och det immateriella kulturarvet. I samband med Skansens återöppnande i april återvände hantverkarna i Skansens borgerskap, efter ett års uppehåll. Under året har även två nya skrän bildats, garvarskräet och pappersmakarskräet. Precis som i övriga skrän utgörs de av yrkesverksamma hantverkare. Genom deras engagemang finns en unik möjlighet att jämföra hantverket förr och nu, visa tekniker och att hålla äldre tillverkningsmetoder vid liv.

– Handens kunskap är viktig, inte minst ur ett hållbarhetsperspektiv och den kan gå förlorad på en generation. Här ser vi att Skansen har ett ansvar och en stor möjlighet att bidra till att lyfta hantverk i bred bemärkelse, säger Åsa Magnusson.

UNDER HÖSTEN intensifierades Skansens arbete med verksamheten kopplat till traditionella hantverk, hållbarhet och kreativitet genom nysatsningen Hantverkshöst. Två av skråhantverken, boktryckarna och gravörerna, har också haft nyckelroller i Skansens julkampanj. Båda yrkesgrupperna bidrog med värdefull kunskap kring äldre hantverksmetoder och två av gravörerna skapade flera av de affischer som ingick i julkampanjen.

KULTURARV I KRIS

Skansens kulturhistoriskt mycket värdefulla byggnadsbestånd består av 370 byggnader och anläggningar, av vilka drygt 190 är av musei-karaktär. Byggnaderna utgör en särdeles viktig del av det nationella kulturarvet genom att de bevarar och levandegör kunskap om hantverk och traditioner från olika delar av Sverige.

På Skansen kan detta kulturarv upplevas av stora och breda besöksgrupper. Sedan lång tid tillbaka finns en stark oro över det faktum att underhållsbehovet i de kulturhistoriska byggnaderna, i vilka Skansens föremålssamling till stor del förvaras, vida överstiger Skansens resurser. Och vi kommer inte i kapp. Trots att det har gjorts mer investeringar än någonsin de senaste tio åren kan vi konstatera att Skansen inte av egen kraft har förmåga att återhämta den alltjämt växande underhållsskulden. Skansens bedömning är att det är orimligt att stiftelsen genom huvudsaklig egen finansiering ska förvalta, tillgängliggöra och bevara ett kulturarv av denna dignitet.

Varje år planeras och genomförs ett stort antal underhålls- och utvecklingsprojekt av miljöer och byggnader. Utöver det planerade underhållet utförs även akuta reparationsinsatser. Arbetet utförs av Skansens egna hantverkare, byggnadsantikvarie och projektledare samt inhyrda resurser.

Skansens hållbarhetsarbete har stark bäring på fastighetsförvaltningen. Grunden i arbetet är att genom regelbunden tillsyn, anpassad lokalvård och löpande underhåll kunna undvika större och mer resurskrävande arbeten. Det är även en förutsättning för att byggnaderna ska bevaras i autentiskt skick.

I årets budgetunderlag till regeringen (2022-2024) hemställde Skansen om anslagsförstärkning för fastighetsförvaltning och underhåll om 400 mkr för kommande treårsperiod.

ÅTERBRUK PÅ AGENDAN

Den 6 juni öppnade Skansenbutiken en tillfällig pop-up butik i Bredablick på Skansen. I butiken såldes textilier och föremål ur Skansen Vintage. Kollektionen är ett samarbete mellan Skansenbutiken och Skansens Klädkammare och består av utvalda föremål ur rekvisitasamlingarna som inte längre behövs i Skansens verksamhet. Satsningen är ett hållbart sätt att förlänga livscykeln på föremålen.

– En cirkulär ekonomi är egentligen inget nytt, genom historien är det så vi har konsumerat. Därmed är det också djupt rotat i hela Skansens verksamhet, historiskt liksom i framtiden. För oss på Skansenbutiken känns det helt givet att det ska vara en faktor i allt vi gör, berättar Anna Bodén, enhetschef för försäljning och marknader på Skansen.

SKANSEN PÅ ANDRA MUSEER

Under 2021 hade Skansen pågående utlån av åtta objekt till en vandringsutställning om Augusta Lundin. Utställningen visades under 2021 på Malmö museer för att under 2022 ställas ut på Göteborgs stadsmuseum. Även 17 objekt ur de textila samlingarna lånades ut till utställningen "Nordens Paris" på Nordiska museet.

ALLSÅNG UNDER RESTRIKTIONER

Under sommarens tisdagar bänkar sig över en miljon tittare framför tv:n för att njuta av Allsång på Skansen i SVT. Vad som startade som en scenshow på Skansen år 1935 är idag ett av Sveriges mest populära tv-program. Allsången skapar en gemenskap med stor social bredd som lever kvar än i dag. Här förs den svenska vistraditionen vidare hand i hand med de senaste listettorna.

2020 genomfördes Allsång på Skansen för första gången helt utan publik. Det var med stor glädje som publik kunde välkomnas till årets Allsång på Skansen. Genom förköpsbiljetter kunde en sittande publik om 500 delta framför Sollidenscenen varje tisdag. Smittsäkert och på samma gång fyllt av glädje, sång och gemenskap.

Arena för kulturyttringar

Coronapandemin har påverkat hela Skansens verksamhet. För evenemang, traditioner och högtider har de förändrade förutsättningarna varit extra påtagliga. 2021 har präglats av inställda evenemang, digitaliserade högtider, besöks- tak och förköpsbiljetter. Samtidigt har det varit ett år av handlingskraft, nya gästerbjudanden och besöksrekord.

NÄR TENNYSONS "Ring klocka ring" traditionsenligt välkomnade det nya året 31 december 2020 sågs direktsändningen i SVT av drygt 1 250 000 tv-tittare. Framför Sollidenscenen var läget ett annat, för första gången sedan 1894 var firandet utan publik. Skansen var stängt och framtiden oviss.

UNDER TIDEN som parken var stängd låg fokus på att med små medel utveckla Skansens gästerbjudande och hitta former för smittsäkra upplevelser för gäster och medarbetare. Inför öppning skapades ett koncept där museet flyttade utomhus och utomhusmiljöerna uppdaterades med både gröna och underhållande inslag. När Skansen återöppnade var det med försiktighetsåtgärder i form av förköpsbiljetter och ett begränsat antal gäster i parken.

SKANSEN ÄR EN HISTORISK evenemangsarena som har varit med att forma och föra vidare högtider och underhållning som idag är svenska traditioner. Förutom att vara en del i uppdraget att levandegöra kultur bidrar evenemang till fler gäster och viktiga intäkter för Skansen. Under året har långt ifrån alla evenemang kunnat genomföras som vanligt och samtliga konserter har ställts in eller fått nya datum nästa år. Det har påverkat Skansens ekonomi negativt. Samtidigt har Skansens medarbetare visat på handlingskraft och förmåga till anpassning. Och Skansens gäster har visat att när det går att mötas och dela upplevelser gör man det mer än gärna på världens första friluftsmuseum.

AKTUELLA HÄNDELSE

16 MARS

firades det persiska nyåret på Skansen med en kostnadsfri livesändning i MBC Persias Youtubekanal. Det är tredje året som Eldfesten, Chaharshanbe Suri, arrangeras i samarbete med Riksteatern.

6 JUNI

firades Sveriges nationaldag med direktsändning i SVT från Skansen. Sedan 1893 har nationaldagen firats traditionsenligt på Skansen i närvaro av kungafamiljen och med musik och högtidstal.

26 JUNI

bjöd Skansen in till traditionsenligt midsommarfirande med förköpsbiljetter och begränsat antal gäster.

4 SEPTEMBER

var det premiär för Hantverkshöst på Skansen. En nysatsning för att lyfta hantverket och bevarandet av det immateriella kulturarvet.

11 DECEMBER

började ett tredagars luciafirande som bjöd på musik och konserter. Lucia är en tradition på Skansen sedan 1893.

24 DECEMBER

på julafton höll Skansen öppet för alla som ville ta en promenad genom parken, ett besök hos djuren eller dela ett värmande samtal med museipedagogerna.

31 DECEMBER

firades nyår med konsert i Seglora kyrka följt av Tolvslaget på Sollidenscenen – åter med publik i år.

130 år av jultradition

SAMMA ÅR SOM SKANSEN ÖPPNADE, 1891, firades jul i parken för första gången. För att uppmärksamma årets 130-årsjubileum inleddes julen med en kampanj – en hyllning till julen på Skansen, designhistorien och tidigare decenniernas hantverkstekniker. Stommen i kampanjen var fem affischer tillverkade med inspiration från olika decenniernas formideal och produktionstekniker. Kampanjen blev en succé: gästundersökningar visade att 53 procent av Skansens gäster hade sett den och 30 procent av dessa besökte julmarknaden av samma anledning.

JULEN PÅ SKANSEN följde i samma anda. Under en månad fylldes parken av traditionen och historien kring jul, julmarknad, musik, dans och barnaktiviteter. När högtiden var över hade Skansen, pandemin till trots, slagit gästrekord*. Julmarknadshelgerna 2021 besöktes av 97 620 gäster, det tidigare rekordet var 96 082 gäster år 2014.

*Gästmätningar började göras år 2005.

SJYSTA EVENEMANG

Under parollen Kungliga Djurgårdens Intressenter samlas Djurgårdens många aktörer inom besöksnäringen för att gemensamt arbeta med Djurgården som en hållbar attraktion. En del i det arbetet är att skapa samsyn i vad ett hållbart evenemang på Djurgården innebär. Tillsammans har man 2021 tagit fram hållbarhetspolicyn Sjysta Evenemang som syftar till att minimera miljöbelastning, minska segregation och öka tillgängligheten före, under och efter de evenemang som arrangeras på Djurgården.

20 235

skolelever besökte Skansen under 2021 (10 939 år 2020, 58 263 år 2019).

1 394

skolklasser har haft lektion på Skansen 2021 (467 år 2020, 1 135 år 2019). 1 179 skollektioner utfördes av de zoologiska pedagogerna (411 år 2020, 734 exkl. Baltic Sea Science Center år 2019). Det är det högsta antalet någonsin.

42

praktikanter har fått en inblick i yrkeslivet på Skansen. Av dessa praktiserade 36 längre än 14 dagar. Skansen erbjuder varje år praktikplatser inom park- och trädgårdsarbete, byggnadsteknik, kulturhistoriska området och den zoologiska verksamheten.

50

biologiintresserade elever deltog i Linnédagarna som i år anordnades av Biologilärarnas förening i samarbete med Baltic Sea Science Center och Östra Reals gymnasium.

Sveriges största klassrum

På Skansen utnyttjas friluftsmuseets alla möjligheter, att uppleva och lära både i teori och i praktik. Men vad händer under ett år när skolorna tvingats till distansundervisning? Genom en dos nytänkande blev årets facit rekordmånga lektionstillfällen och undervisning tillgänglig för fler barn och ungdomar.

GENOM INKLUDERANDE UTBILDNING läggs grunden för ett jämställt och demokratiskt hållbart samhälle. Därför tar Skansen ansvar för att leverera på uppdraget att vara folkbildande. Genom ett stort utbud av lektioner för skolelever – i förskola, grundskola, gymnasium och högre utbildning – kan Skansen väcka intresse, nyfikenhet och lust att lära.

SKANSEN ÄR EN UNIK KÄLLA till kunskap och upplevelser kopplade till Sveriges kultur- och naturarv och vill vara en naturlig del av undervisningen i frågor som har koppling till vår verksamhet och expertis. Mer direkt kan man säga att Skansen strävar efter att vara Sveriges största klassrum.

I ÅR UTFÖRDES 1381 LEKTIONER av Skansens pedagoger (467 år 2020, 1 135 år 2019). Det är det största antalet någonsin trots att pandemin i hög utsträckning hindrat skolklasser från att besöka parken. För första gången introducerades även digitala lektioner i Skansens pedagogiska erbjudande. Totalt genomfördes 441 digitala lektioner av de zoologiska pedagogerna 2021. Genom att erbjuda digitala lektioner där pedagogen möter skoleleverna i deras klassrum tillgängliggörs skolan på Skansen för alla Sveriges barn och unga.

VARJE ÅR TAR SKANSEN även emot praktikanter för arbetsplatsförlagt lärande.

Genom att ta emot elever från olika utbildningar är Skansen med och lägger grunden för framtida generationers introduktion till yrkeslivet. Att ta emot praktikanter berikar även Skansens medarbetare och verksamhet. Via långvariga samarbeten med skolor fås tillgång till kunskapsunderlag, nätverk och innehåll i utbildningar. Utöver detta är det utvecklande för Skansens medarbetare att undervisa inom sina expertområden och rent praktiskt överföra kunskap inom dem.

Med smak för upplevelser

Med nästan 1,5 miljoner gäster varje år är det nödvändigt för Skansen att vara en destination för god mat och hållbar matkultur. Att arbeta hållbart med mat och dryck är inte bara klokt, utan något vi vet att gästen förväntar sig.

SKANSEN HAR NIO INTERNA samarbetspartners varav sex är restauratörer som driver Restauration Gubbyllan, Krogen Stora Gungan, Kafé Petissan, Kulturrestauranger, Flickorna Helin, Arturs kafé och Koloni. Tillsammans driver de flera restauranger, kaféer och enklare matställen på Skansen. Till matupplevelsen på Skansen tillkommer även Skansens Bageri, liksom flera marknadsstånd med matförsäljning som är öppna en större del av året.

ÅRETS GÄSTUNDERSÖKNINGAR visar att Skansens gäster inte har så höga förväntningar på matupplevelsen i parken och rankar upplevelsen relativt lågt.

I jämförelse med mat och dryck hos andra jämförbara aktörer ligger Skansen dock mycket bra till. Vi ser att det finns potential framåt för Skansen att, tillsammans med interna partners, utveckla mat- och dryckesupplevelsen så att det blir en anledning för gäster att besöka parken. >>

>> **UTÖVER ATT VARA EN GRUND** till bra gästupplevelser har sättet vi producerar och konsumerar mat stor påverkan på miljön. Tillsammans med interna partners vill Skansen vara drivande för en hållbar matkultur. Under årets arbete med Skansens hållbarhetsplan har möjligheterna för ytterligare utveckling utretts. Tillsammans har man åtagit sig att arbeta för att det från och med 2022 endast ska serveras mat, dryck, fika och glass efter följande kriterier:

- Endast svenska köttprodukter (alternativt EU-ekologiska)
- Fisk ska komma från hållbart fiske
- Vegetariska fullgoda alternativ ska finnas högst upp på menyn
- Ingen icke-certifierad palmolja får användas
- Kaffet ska vara ekologiskt och rättvisemärkt
- Minst 90% av mejeriprodukterna ska vara ekologiska och svenska

FÖR ATT MÅLEN SKA NÅS behöver restauratorerna tillgång till tydliga riktlinjer för en hållbar matservice. Det arbetet pågår och förväntas bli klart under 2022. Samarbetet för att uppnå kriterierna ska även utvecklas och utvärderas löpande. Tillsammans lägger vi grunden för kompletta gästupplevelser och långsiktig hållbar verksamhet.

Var tar resterna vägen?

EN VIKTIG ASPEKT i en hållbar matkultur är att ta ansvar för hela kretsloppet. Skansen har under många år arbetat för att förebygga avfall och bättre ta om hand det avfall som ändå uppstår. Stora insatser för avfallshantering görs redan men det finns fortsatt utrymme för utveckling. Under 2021 har arbetet med nya sopsorteringsstationer fortsatt i samarbete med Kfs. De nya stationerna ska erbjuda fler sorteringsmöjligheter för gäster, bland annat ska pappersförpackningar och matavfall kunna sorteras i närheten av restauranger och picknickområden för att minska brännbart avfall och öka mängden avfall som kan återföras till biogas. Även i personalutrymmen finns behov av ökade möjligheter att sortera komposterbart avfall, vilket

förenklas genom att matavfall börjar sorteras på området. Sorteringsstationerna ska införas successivt och arbetet beräknas vara klart 2023.

AVFALLSHANtering PÅ SKANSEN berör interna partners i hög grad och en standardisering planeras under 2022 för att göra det enklare för interna partners att följa riktlinjer för avfallshantering och bidra till ökad hållbarhet.

UNDER 2021 UPPTOG Skansen sopkörning med häst och vagn. Utöver att det minskar antalet biltransporter i parken bidrar arbetssättet till gästupplevelsen.

AKTUELLA HÄNDELSE

1 APRIL

nyöppnade Gamla Bageriet. För att göra bageriet ekonomiskt lönsamt ställdes verksamheten om och ett samarbete med hantverksbageriet BAK inleddes.

1 MAJ

öppnade Skansen Terrassen efter en omfattande renovering. Restaurangen invigde samtidigt en ny återvinningsstation och en uppdaterad meny med ökat fokus på det gröna.

6 JUNI

invigdes Arturs kafé, ett wienerkafé med bar och uteservering som öppnade i nyrenoverade lokaler i Hazeliussporten. Bakom driften står Susanne Helin som sedan många år driver Flickorna Helins kafé i en annan av Skansens byggnader, Skånska Gruvan.

Tillsammans för kultur och natur

Ensam är inte stark, brukar det heta. En devis som ringer stark genom allt som Skansen gör. I vår park lever, frodas och utvecklas samarbeten av olika karaktär. Alla lika viktiga för Skansens fortsatta utveckling och varande.

LÅNGSIKTIGA OCH GODA samarbeten är mycket viktiga för Skansens ekonomi och möjlighet till utveckling. För fortsatt goda samarbeten måste Skansen vara attraktivt över tid och ha en långsiktighet i verksamheten. Att arbeta hållbart är nödvändigt för att behålla och förnya samarbeten som genererar intäkter till Skansen. Vi ser löpande över samarbeten och

arbetar för att knyta nya partnerskap. Beslut har tagits om att prioritera samarbeten som positivt bidrar till Skansens hållbarhetsarbete och uppfyllandet av Agenda 2030. Några av Skansens större företag-, sponsor- och partnersamarbeten är: Konsumentföreningen Stockholm, Stockholm Vatten och Avfall, St Gobain, Xylem, Mitsubishi, Vårdförbundet, Stiftelsen Seglora Kyrka, IF Metall och Koloniträdgårdsförbundet.

Sponsringssamarbeten

En följd av pandemin är att inga nya större partnerskap eller samarbeten har varit möjliga att inleda under 2021. Glädjande nog >>

GRÖNT SAMARBETE

Djurgården är del av Nationalstadsparken och varje år passerar minst 15 miljoner gäster över bron. Kungliga Djurgårdens Intressenter (KDI) är en förening för företagarna på Djurgården, Skansen är medlem och Skansens VD är styrelseordförande. Tillsammans samverkar KDI för en långsiktig och hållbar utveckling på Djurgården. Under 2021 har en gemensam hållbarhetsstrategi tagits fram med konkreta mål för de närmaste sex åren.

>> har ett par samarbeten med större partners fortlöpt under året men även här har pandemin begränsat möjlighet och takt i den gemensamma utvecklingen.

Intern partners

Välfungerande interna samarbete är avgörande för Skansen, de står för en betydande del av gästupplevelsen och är en del av Skansens identitet. Under 2021 har nio interna partners bedrivit verksamhet på Skansen, sex restauratörer samt Stockholms Glasbruk, Skansen-Akvariet och Roger Adolfsson AB. Skansens interna partners verkar som egna företagare inom Skansens område och har även de drabbats hårt av pandemin. Obefintliga möjligheter att skapa det överskott som krävs för att hålla den egna verksamheten levande har medfört att leverans och erbjudande till Skansens gäster påverkats.

Volontärer

Skansen har långsiktiga samarbeten med flera olika aktörer inom volontärverksamhet liksom ideella krafter. Genom dessa typer av relationer och hållbara samarbeten stärks Skansens roll som kunskapsförmedlare. Volontärerna skapar även ett mervärde för Skansens gäster både gällande upplevelse, bemötande och kunskap. Under 2021 har uppskattningsvis 225 volontärer bidragit till gästens upplevelse av Skansen.

Organisationer och föreningar

Skansen är en aktiv medlem i många av de främsta organisationerna och föreningarna inom både musei-, trädgård- och djurparksområdet. Denna mångfald av verksamhetsområden medför också att det hela tiden uppstår möjlighet till nya kontakter i samhället. Genom dessa relationer och samarbeten har utvecklingen av Skansen som kunskapsförmedlare fortsatt.

Skansen samarbetar även med organisationer och initiativ som behöver extra stöd. Under 2021 har ett par mindre samarbeten genomförts med Stockholms Stadsmission och Barncancerfonden.

Samarbetsproduktioner

Allsång på Skansen och högtidligt firande av Nationaldagen och Nyårsafton har under lång tid varit samarbetsproduktioner med SVT. För tre år sedan tillkom Eldfesten i samarbete med Riksteatern som har blivit en årligen återkommande folkfest. Skansens scen och nationalarena bidrar till att Skansen når ut till hela Sverige.

Politiker och samhället

Goda och aktiva relationer med politiker på alla nivåer samt med bransch- och medlemsorganisationer är avgörande för att skapa förutsättningar att bidra till ett bättre samhälle. Skansen vill vara en engagerad samhällsaktör och förebild, då är en kontinuerlig dialog om de samhällsutmaningar vi står inför nödvändig.

”Skansen och KfS har delade värderingar och många år av stora och små samarbeten.”

Helen Persson
Chef Medlemsverksamhet KfS

Hej Helen! Vilka är KfS?

KfS är en av huvudägarna i Coop och vår huvuduppgift är att göra Coop så bra som möjligt för våra 1,1 miljoner medlemmar. Vi har hälsa och hållbarhet högt på agendan och arbetar för att våra medlemmar ska kunna konsumera smart och hållbart. Alltid med utgångspunkt i våra kooperativa värderingar, där kärnan är medlemmarnas inflytande och övertygelsen att saker blir bättre när vi gör dem tillsammans.

Varför tycker ni att det är viktigt att samarbeta med Skansen?

Skansen och KfS har delade värderingar och många år av stora och små samarbeten. Vi har ökat kunskaps-spridningen om samspelet mellan människa, djur och natur genom Lill-Skansen och lärt förskolebarn och vuxna i deras närhet om vad man kan göra för att minska matsvinnet med Kapten Reko bland annat.

Vad kommer ni att ta med er från årets samarbete?

Trots pandemin och olika restriktioner har vi lyckats genomföra en omgång med Kapten Reko på Lill-Skansen. Vi är även glada att Skansen har iordningställt nya fina ytor kring och innanför Lill-Skansen, där vi på ett lekfullt sätt tillsammans fått ut ett bra hållbart budskap. Ett arbete kring nya sopstationer med sopsortering har påbörjats som vi hoppas slutföra under våren.

"Vi är stolta över att vara partner med Skansen, en plats som de allra flesta av oss kan relatera till."

Anders Engström
VD Xylem Global Services

Hej Anders! Vilka är Xylem?

Xylem är ett globalt företag inom vattenteknik som arbetar för att lösa kritiska vatten- och infrastrukturutmaningar med hållbar innovation. Xylems anställda skapar en mer hållbar värld genom att göra det möjligt för våra kunder att optimera vatten- och resurshantering, och hjälpa samhällen i mer än 150 länder att bli vattensäkra.

Varför tycker ni att det är viktigt att samarbeta med Skansen?

Vi är stolta över att vara partner med Skansen, en plats som de allra flesta av oss kan relatera till. Att samarbeta med en aktör som delar våra värderingar och liksom Xylem har ett stort fokus på hållbarhet och miljöfrågor samtidigt som de har reella vattenutmaningar som vi kan hjälpa dem med känns otroligt spännande. Våra medarbetare känner ett stort engagemang och är stolta över

att kunna bidra med sin expertis inom vattenteknik på Skansen.

Vad kommer ni att ta med er från årets samarbete?

Vi har anpassat oss efter förändrade omständigheter och under 2021 har vi slutfört flera av de projekten vi enades om i början av samarbetet vilket känns fantastiskt. I vår invigs den nya, tidstypiska brunnen på Moragården, Spegeldammen har kompletterats med ett vattenfall, Skogaholmsdammen har fått en fungerande fontän och det vattendrivna Linberedningsverket har fått avsevärt ökad kapacitet och kan nu användas löpande i Skansens pedagogiska verksamhet. De lösningar som vi har installerat under 2021 förenklar arbetsdagen för Skansens medarbetare samtidigt som de förgyller besökarnas upplevelse av Skansen. Vi ser fram emot ett fortsatt gott samarbete under 2022!

KUNSKAPSRÅD OM ÖSTERSJÖN

I samarbete med BalticSea2020, Stockholms Universitet, Sveriges Lantbruksuniversitet och Stockholm Vatten och Avfall har Skansen ett kunskapsråd som planerar utställningarna i Baltic Sea Science Center för att kunna ge en aktuell och korrekt bild av Östersjön och havets utmaningar. Samarbetet inom kunskapsrådet sträcker sig via befintligt avtal 2021 ut. I skrivande stund ser man över hur samarbetet långsiktigt ska utvecklas.

Mötet i fokus

Medarbetarna är Skansens viktigaste tillgång. Det är i mötet med människor som våra gästers upplevelse formas. Vårt uppdrag och affär är därför starkt sammankopplad med förmågan att vara en attraktiv arbetsgivare.

SKANSEN ÄR EN ARBETSPLATS där många olika typer av yrken finns representerade. Under 2021 har medelantalet anställda varit 204 personer (176 år 2020, 257 år 2019). Utöver detta erbjuder Skansen varje år en betydande andel arbetstillfällen, engagemang och samarbeten till säsons- och timanställda, volontärer, interna och externa samarbetspartners, hantverkare, musiker och artister.

PÅ MÅNGA VIS BLEV 2021 ännu ett år präglad av pandemins negativa effekter för medarbetarna på Skansen. Korttidsarbete, hemarbete för de vars arbetsuppgifter tillåtit, begränsade fysiska möten, inställda evenemang och en ökad sjukfrånvaro. Ett år då trygg- och säkerhetsåtgärder för alla medarbetare varit främsta fokus och då det varit viktigare än någonsin att säkerställa att alla medarbetare har tillgång till stöd, utrustning och uppdaterad information.

– Trots att 2021 har inneburit stora utmaningar är det viktigt att se vad det här året har lärt oss och ta vara på de nya erfarenheterna. På Skansen har medarbetarnas samarbete lyst starkt och respekten för varandras kompetens varit tydlig. Det har varit ett tufft år men tillsammans har vi klarat det, säger Skansens HR-chef Sara Bourelius. Samtidigt har Skansen inte bara hanterat pandemin under 2021. Verksamheten har kompetensväxlat internt och genom nyrekryteringar samtidigt som vi fortsatt att utveckla Skansens erbjudande.

LÄRDOMAR KAN ÄVEN STÄRKA insikten om att man redan är på rätt spår. En tid som snabbat på samhällets digitalisering har på Skansen bidragit till en ökad insikt i hur digitala möten kan spara tid, och i vissa fall även på miljön, i allt från rekryteringsprocesser till utbildning och möten. Samtidigt har digitaliseringen gjort det extra tydligt att upplevelser av stor betydelse finns i det fysiska mötet. I årets gästundersökningar uppgav 94 procent av Skansens gäster att de var nöjda med bemötandet från personalen. Ett resultat som kan jämföras med ett genomsnitt på 83 procent för liknande verksamheter.

– Det känns såklart jätteroligt att få ett kvitto på att det vi gör är bra. Vi pratar ofta om Skansens fyra värdeord: välkomnande, ansvarsfull, omtänksam och överraskande. Tillsammans med vårt gästlöfte som handlar om att Skansen är till för gästen utgör det grunden för varje möte i parken. Att våra gäster känner det är riktigt härligt, säger Sara Bourelius.

ATT BYGGA UPP OCH FÖRVALTA en levande och varm företagskultur är samtidigt ett arbete som kräver gemensamma krafter och ett agilt arbetssätt. Därför är ett av Skansens uttalade fokus för 2022 att fortsätta utveckla stiftelsens arbetsgivarvarumärke och fokusera ytterligare på frågor kopplat till medarbetarens betydelse för att skapa ett långsiktigt och hållbart företag som har gästen i fokus.

MÅNGFALD

PÅ SKANSEN SKA ALLA kunna mötas på lika villkor. Tillsammans arbetar vi för en tillgänglig plats där alla känner sig inkluderade och välkomna. Därför strävar vi också efter att gästernas mångfald speglas bland medarbetarna. Skansen har som en stor arbetsgivare möjlighet att vara en ingång i arbetslivet för personer som saknar tidigare yrkeserfarenhet eller av andra anledningar har haft utmaningar i att komma in på arbetsmarknaden. Utöver att erbjuda unga en första upplevelse av arbetslivet genom praktik och skolsamarbeten har Skansen under 2021 haft fyra personer som arbetstränat i verksamheten.

En annan värdefull och mångårig verksamhet på Skansen kallas för Skansen-gruppen och hör till Södermalms Dagliga Verksamhet. Gruppen utgörs av personer inom personkrets 1 enligt LSS, intellektuell funktionsnedsättning eller personer inom autismspektrat, som tillsammans med arbetsledare och i samarbete med Skansens olika avdelningar arbetar året runt hos oss. Verksamhetsidén är att finnas på vanliga arbetsplatser och utföra arbetsuppgifter för att hjälpa ordinarie personal. Under 2021 har tre arbetsledare och nio personer som arbetstränat varit en del av teamet på Skansen.

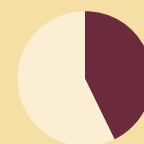

STARKA TILLSAMMANS

Under året har drygt 225 volontärer givit av sin tid och kompetens till Skansen. För Skansen är volontärer en ovärderlig resurs som möjliggör ett rikare gästmöte och hjälper Skansens medarbetare. Bland årets volontärer finns bland andra Välkomnande volontärer, kolonister, iskarlar, barnmorskor, Konsumenter och järnhandlare liksom Skansens byalag och volontärer från samarbetspartners såsom Svenska Rosensällskapet och Xylem.

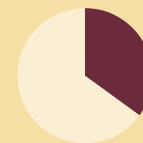
MEDARBETAREN I SIFFROR

Under 2021 har Skansen provat en ny typ av medarbetarundersökningar, så kallade temperaturmätningar. De är ett neutralt hjälpmedel för att få en bild av hur Skansens medarbetare upplever sin arbetssituation i realtid. För Skansen som arbetsgivare har det varit viktigt att få en bild av medarbetarnas arbetsmiljö i rådande läge, när fysiska möten varit begränsade. Under året har det gjorts fyra mätningar istället för som tidigare en stor medarbetarundersökning vartannat år.

Könsfördelning anställda

■ Kvinnor 63 %
■ Män 37 %

Könsfördelning chefer

■ Kvinnor 65 %
■ Män 35 %

Könsfördelning arbetssökande 2021

■ Kvinnor 66 %
■ Män 34 %

100 %

anställda med kollektivavtal

75 år

hade en medarbetare jobbat på Skansen när han tackades av i år. Han började arbeta på Skansen 1946 och delade då ut blommor på Sollidenscenen.

A black and white cow with a chain collar is in the background, and its calf is in the foreground, looking towards the camera with its tongue sticking out. The scene is set in a grassy field.

Hållbarhet

Sedan 1891 har Skansen arbetat för att levandegöra och bevara upplevelser av natur och kultur. Det vill vi fortsätta med en lång tid framöver. Därför tar vi också ett långsiktigt ansvar.

UNDER 2021 HAR EN ARBETSGRUPP, på uppdrag av Skansens ledning, arbetat med en omfattande hållbarhetsplan för Skansen. Hållbarhetsplanen genomsyras av Skansens ambition att vara en drivkraft för hållbar utveckling och bidra till att uppfylla FN:s globala hållbarhetsmål, Agenda 2030. Samtliga mål och delmål har gått igenom för att identifiera var Skansen kan bidra mest. Resultatet är tolv fokusområden som har en direkt koppling till 14 av de globala målen.

INTRESSENTER

Skansen har många intressenter och löpande dialoger är en viktig del i vårt arbete. Det hjälper oss att utveckla verksamheten och prioritera insatser inom hållbarhetsarbetet.

Skansens intressenter:

- Medarbetare
- Gäster
- Interna samarbetspartners
- Sponsorer och externa samarbetspartners
- Politiker och myndigheter (samhället)

FOKUSOMRÅDEN

Hållbarhetsplanen integreras från 2022 i Skansens treåriga utvecklingsplan, som beslutas av styrelsen, med avsikten att de globala målen ska genomsyra Skansens verksamhet.

BEVARA OCH TILLGÄNGLIGGÖRA KULTURARV

Ambition: Skansen visar hur historia kan bidra till lösningar för ett hållbart samhälle.

Mål & prioriteringar:

- Bedriva en aktiv och tillgänglig samlingsförvaltning.
- Arbeta för att tillvarata, använda och utveckla traditionsburen kunskap.
- Säkerställa Skansens underhållsplan för de museala byggnaderna och beakta prioriteringar utifrån aspekter som berättande, bevarande, tillgängliggörande och ekonomiska resurser.

ARTBEVARANDEARBETE

Ambition: Skansen bidrar till artbevarandet genom att utbilda, informera och hålla reservpopulationer samt genom aktiva bevarandeprojekt.

Mål & prioriteringar:

- Öka andelen arter kopplade till bevarandeprojekt 2025.
- Utreda möjligheter till att samla in pengar till artbevarandeprojekt.

ARBETE MED LANTRASER OCH KULTURVÄXTER

Ambition: Skansen arbetar aktivt med bevarande av lantraser och kulturväxter.

Mål & prioriteringar:

- Utöka antalet gröna kulturavssorter på Skansen samt dokumentation av dessa.
- Utöka och utveckla externa samarbeten och kunskaps-spridning.

PEDAGOGISKT ARBETE

Ambition: Skansen är Sveriges största klassrum för information om viktiga samhällsfrågor.

Mål & prioriteringar:

- Alla skolvisningar och lektioner ska ha ett mål och koppling till Agenda 2030 under 2021. (CHECK)
- Minst 2 000 skolgrupper ska nås av ett budskap som tydligt kan relateras till Agenda 2030 från 2022.
- Information om Skansens hållbarhetsarbete ska vara lättillgängligt för gäster och samarbetspartners.

GLOBALA PARTNERSKAP OCH SAMARBETEN

Ambition: Skansen bedriver samarbeten på nationell-, lokal- och internationell nivå som bidrar till en hållbar verksamhet.

Mål & prioriteringar:

- Löpande se över samarbeten och knyta nya partnerskap, i syfte att tillsammans uppfylla målbilden för Agenda 2030.
- Sprida arbetet med Agenda 2030 till samarbetspartners i syfte att informera och inspirera.

MILJÖSÄKRA EVENEMANG

Ambition: Skansen erbjuder hållbara och miljösäkra evenemang.

Mål & prioriteringar:

- Identifiera möjligheter för att skapa hållbara och miljösäkra evenemang 2021.
- Arrangörer känner delaktighet i Skansens hållbarhetsarbete 2021.

Kommentar: Under 2021 har Skansen åtagit sig att arbeta med Kungliga Djurgårdens Intressenters Policy för Sjysta Evenemang som syftar till att minimera miljöbelastningen, minska segregationen och öka tillgängligheten före, under och efter de evenemang som arrangeras på Djurgården.

HÅLLBAR MATSERVERING

Ambition: Skansen erbjuder, tillsammans med interna partners, möjligheten för gäster att välja hållbara matalternativ.

Mål & prioriteringar:

Från och med 2022 ska all mat och dryck uppfylla följande kriterier:

- Endast svenska köttprodukter (alternativt EU ekologiska).
- Fisk ska komma från hållbart fiske.
- Vegetariska fullgoda alternativ ska finnas högst upp på meny.
- Ingen icke-certifierad palmolja får användas.
- Kaffet ska vara ekologiskt och rättvisemärkt.
- Minst 90% av mejeriprodukterna ska vara ekologiska och svenska.

AVFALLSHANTERING

Ambition: Skansen har i samarbete med interna partners successivt minskat avfallet, ökat återvinningsgraden och effektiviserat avfallslogistiken.

Mål & prioriteringar:

- Minska det sorterade hushållsavfallet med 25% till 2025.
- Utreda bästa hantering av gödsel- och trädgårdsavfall under 2021. (CHECK)*
- Effektiv hantering av matavfall till biogas färdigt till 2022.
- Nya sorteringsstationer för gäst tas fram i ett samarbetsprojekt med KFS till 2023.
- Fortsatt stärka medarbetares kunskap om och möjligheter till sopsortering.
- Upprätta riktlinjer för avfallshantering och ökad hållbarhet för interna partners.

* Ansökan om att få köra gödsel samt park- och trädgårdsavfall till Kungliga Djurgårdsförvaltningens kompostanläggning är gjord 2021. Nu inväntas Länsstyrelsens svar.

HÅLLBAR RESURSANVÄNDNING – FÖRBRUKNING AV VATTEN

Ambition: Skansen har minskat vattenförbrukningen genom effektiviseringar och samarbeten.

Mål & prioriteringar:

- Vattenförbrukningen av renat kranvatten kartläggs under 2021.
- Behovet av Mälardammen minskas och bli mer kostnads-effektiv.
- Där det inte finns Mälardammen att tillgå, och där bevattning sker för hand, ska bevattningssystem installeras både i mark och i krukor för att minska på mängden vatten.*
- Alternativa lösningar för bevattning, vattenrening samt möjligheter till snålspolande teknik och återanvändning av grävatten på toaletter utreds i ett samarbets- projekt med Xylem.

*Cirka en tredjedel av alla blomlådor har fått bevattningsskär. Arbete med nytt bevattningssystem i Rosengården pågår just nu och blir klart innan säsong 2022.

HÅLLBAR ARBETSGIVARE OCH GOTT MEDARBETARSKAP

Ambition: Skansen är en hållbar arbetsgivare med ett välfungerande arbetsmiljöarbete.

Mål & prioriteringar:

- Fortsatt aktivt arbeta med att förbättra arbetsmiljö, medarbetarskap och ledarskapsutveckling.
- Främja ungas anställning, utbildning och praktik.
- Inspirera interna partners att vara en hållbar arbetsgivare.

INKÖP

Ambition: Skansen verkar för en hållbar konsumtion.

Mål & prioriteringar:

- Upprätta en inköspolicy som reglerar inköp och säkerställer att de görs på ett Agenda 2030-optimerat sätt.*

*Inköspolicyn förväntas vara färdig under våren 2022.

RESURSANVÄNDNING – FÖRBRUKNING AV ENERGI & FOSSILA BRÄNSLEN

Ambition: Skansen fortsätter att minska och effektivisera resursförbrukningen.

Mål & prioriteringar:

- Sträva efter att minska energiförbrukningen med 20% till 2026.
- Användandet av fossila bränslen ska upphöra senast 2025.
- Skansen ska använda sig av fossilfri grön el.

HÅLLBARHETSNOTER

Stiftelsen Skansens låga omsättning 2021 innebär att varken resurser eller lagstadgade krav funnits på att upprätta en fullständig hållbarhetsredovisning. Däremot fortsätter hållbarhetsarbetet på Skansen och på följande sidor har vi sammanställt information och nyckeltal kopplat till arbetet med social- och miljömässig hållbarhet 2021.

Styrning av Skansens hållbarhetsarbete sker genom beslut som fattas av Skansens styrelse och/eller vd/ledningsgrupp. Samtliga chefer ansvarar för att aktivt säkerställa genomförandet av de hållbarhetsinsatser som finns med i utvecklings- och genomförandeplan.

Skansen har etablerat en hållbarhetsgrupp som inkluderar avdelningschefer, kunniga från olika delar av verksamheten samt externa experter. Hållbarhetsgruppen rapporterar till ledningsgruppen.

SOCIAL HÅLLBARHET

Medarbetare

Att Skansens drygt 200 tillsvidareanställda medarbetare samt stora antal säsongsmedarbetare mår bra och trivs på sitt arbete är en grundförutsättning för verksamhetens framgång. HR-avdelningens uppdrag är att skapa förutsättningar för ett positivt arbetsklimat och främja medarbetarnas och Skansens gemensamma utveckling. Allt HR-arbete utgår från gällande svenska lagar, regler och kollektivavtal samt från interna policyer för: arbetsmiljö, likabehandling samt alkohol och droger. Skansen arbetar systematiskt och långsiktigt för att skapa en trygg arbetsmiljö med goda arbetsvillkor, kultur och ledarskap.

Goda villkor, kollektivavtal och förmåner är en självskrivnen del av medarbetarskapet. Skansen värnar även om medarbetarens rätt att ingå i fackliga organisationer och kollektiva förhandlingar. På Skansen finns tre lokala fackklubbar; ST-kultur, Saco-S och Seko klubb HÖK.

Under året

- 2021 implementerades Informationssystem om Arbetsmiljö på Skansen. IA-systemet är ett webbaserat system som stödjer det systematiska arbetet med att rapportera, följa upp och åtgärda incidenter och arbetsskador. Alla chefer har utbildats i IA-systemet.
- Under 2021 har Skansen provat en ny typ av medarbetarundersökningar, så kallade temperaturmätningar, som ger en bild av hur Skansens medarbetare upplever sin arbetssituation i realtid. Fyra mätningar gjordes 2021, istället för som tidigare en stor medarbetarundersökning vartannat år.
- Under 2021 har en visselblåsarfunktion upprättats som ska implementeras i verksamheten våren 2022.

Sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro i procent	Andel långtids-sjuk frånvaro
Månadsavlönad personal	5,3 %	29,3 %
Timanställd personal	4,9 %	4,1 %
Samtliga anställda	5,2 %	24 %

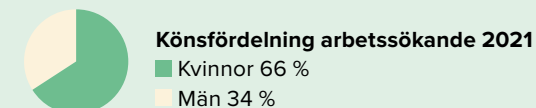
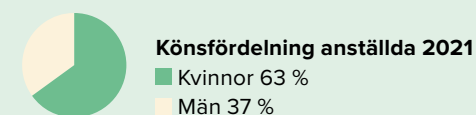
Tabellen visar sjukfrånvaron januari-december 2021. Långtids-sjukfrånvaro innebär sjukdom som varar längre än 60 dagar.

Jämfört med 2020 har Skansens sjukfrånvaro minskat med 0,7 procent (5,9 % år 2019). Minskningen beror främst på att Skansen under första kvartalet 2021 var stängt och att stor del av månadsavlönad personal omfattades av korttidsarbete under samma tid. Under samma period har andelen sjukfrånvaro som beror på långtidssjukdom minskat från 33 % år 2019 till 24 % år 2021.

Mångfald och likabehandling

Skansens verksamhet ska bidra till jämställdhet, social inkludering, kulturell mångfald och integration och därmed verka för en demokratisk samhällsutveckling.

Skansen är till för alla och i parken ska människor kunna mötas på lika villkor. Vi strävar efter att ha en medarbetarstyrka som speglar samhället och Skansen värdesätter de kvaliteter som mångfald och jämn könsfördelning tillför vår verksamhet. Vid rekrytering arbetar Skansen aktivt för ökad mångfald och en fördomsfri rekrytering. Våra jämställdhets- och mångfaldsmål kommuniceras med rekryterande chefer och externa rekryterare.

Trygghet och säkerhet

Skansens tillgångar i form av medarbetare, gäster, kunskap, ekonomiska tillgångar, byggnader, inventarier, utrustning, djur och växter och varumärket Skansen ska skyddas mot alla tänkbara skador, risker och hot.

Trygg- och säkerhetsarbetet leds av säkerhetsavdelning tillsammans med HR-avdelning. Arbetet utgår från gällande svenska lagar och regler liksom interna policyer för: säkerhet, brandskydd samt akut agerande vid allvarlig händelse eller kris. Skansen utvärderar löpande befintliga och potentiella risker och bedriver aktivt riskförebyggande arbete i verksamheten.

Under året

- Årets trygg- och säkerhetsarbete har till stor del präglats av coronapandemin. Flera smittskyddsåtgärder har genomförts i den publika verksamheten, bland dessa:
  - Maxantal gäster
  - Översyn av öppethållanden och andra begränsningar i inomhusmiljöer
  - System för köhantering
  - Vårdskapsorganisation på och utanför Skansens område
  - Extra informationsmaterial i form av skyltar och högtalarmeddelanden
  - Handspritstationer
  - Åtgärder för att minska smittspridningen och öka tryggheten för personalen
- Antal incidenter (riskobservation, tillbud, olycksfall, färdolycksfall, egendom/säkerhet) där rapportör/skadad är egen personal som rapporterades in under 2021: 73 stycken
- Antal incidenter med gäst som rapporterades in under 2021: 11 stycken. Inrapporterade incidenter åtföljs av en utvärdering och, vid behov, utökade trygghetsskapande åtgärder.
- En riktad arbetsmiljöromd gällande arbete på hög höjd genomfördes under 2021 och resulterade i skriften "Riktlinjer för arbete på hög höjd" samt en riskanalys som används inför arbete på hög höjd för att säkerställa att det kan ske tryggt.

- En tillsyn har skett från Länsstyrelsen i syfte att kontrollera efterlevnaden av de restriktioner som berört Skansens verksamhet. I Länsstyrelsens rapport sammanfattas: "Skansen har vidtagit fullgoda åtgärder både för parken i helhet som individuella delar." Inga anmärkningar förekom i rapporten.
- Skansens säkerhetsansvarig deltog i Sectech-mässan vars målgrupp är personer som arbetar med säkerhetsteknik för det fysiska skyddet, exempelvis larmsystem, passerkontroll och videoövervakning.

Leverantörer/inköp

Skansen är en stor aktör inom besöksnäringen med många leverantörer. Det är därför av vikt att vi tar ett stort ansvar kopplat till inköp utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Genom att ställa höga krav på såväl oss själva som våra partner kopplat till miljö, arbetsvillkor, säkerhet och kvalitet kan Skansen bidra till en hållbar utveckling och säkerställa att medvetna och ekonomiska val görs.

Skansen strävar efter att vidareutveckla befintliga leverantörssamarbeten och hållbarhetsaspekter är något som idag beaktas i dialogen med leverantörer. Skansen saknar inköpspolicy vilket skapar en sårbarhet i verksamheten. Arbetet med att utveckla en inköpspolicy har påbörjats under 2021. Denna kommer att färdigställas och implementeras i verksamheten under första halvåret 2022.

Under året

- 2021 har Skansen arbetat med ungefär 1 000 leverantörer, varav drygt 250 genererar inköp över 50 000 kronor på årsbasis.

Mänskliga rättigheter och motverkande av korruption

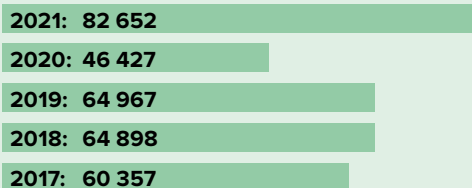
Respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption är grundläggande för en hållbar utveckling. På Skansen strävar vi efter att bedriva en ansvarsfull och långsiktigt sund affärsverksamhet där respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption integreras i affärsbeslut och säkerställs i leverantörskedjan likväl som i den egna verksamheten. För ett framgångsrikt arbete med att trygga mänskliga rättigheter och motverka korruption är dialog med våra intressenter, däribland leverantörer, experter, volontärer, samarbetspartners och fackföreningar, viktig.

Arbetet utgår från gällande svenska lagar och regler. Framtagna policyer och riktlinjer för hur medarbetar- och ledarskapet på Skansen bedrivs, Skansens arbetsmiljöarbete, Skansens arbete med trygg- & säkerhet samt medarbetarundersökningar och medarbetarsamtal är verktyg för att stärka Skansens arbete för mänskliga rättigheter och motverka av korruption. För motverka av korruption är Skansens inköpsprocesser viktiga. Skansen har inte en inköpspolicy eller uppförandekod vilket är en identifierad risk.

MILJÖMÄSSIG HÅLLBARHET

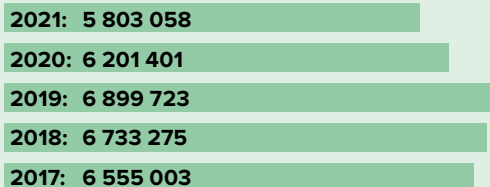
Resursförbrukning

Vatten (kbm)

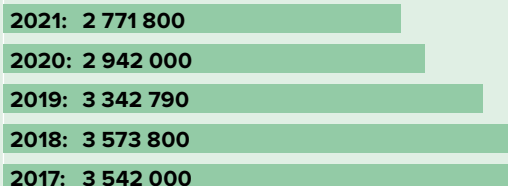
Kommentar: Ökningen 2021 beror på en vattenläcka som upptäcktes och åtgärdades i början av 2022.

El (kWh)

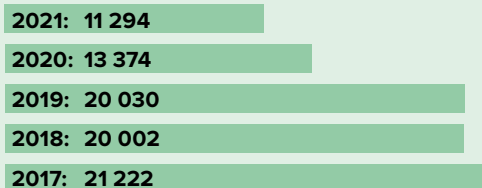
Kommentar: LED-konvertering på belysning samt minskad användning av rulltrappor, hissar under pandemin har bidragit till en minskad elförbrukning.

Fjärrvärme (kWh)

Kommentar: Interna partner minskade öppethållande är den främsta anledningen till nedgången. Under året har en projektering för att effektivisera ventilationsaggregat på Solliden genomförts som kommer bidra till minskad förbrukning framåt.

Gas (kbm)

Kommentar: Skansen har slutat att baka med gas och Solliden Terrassen har slutat använda gas under året.

Fordon

Skansen hade vid årets slut 27 fordon i bruk. Av dessa drivs sju (tre transportbilar, tre hjullastare och en grävmaskin) av EcoPar Bio, ett miljövänligt och syntetiskt drivmedel som är 100% förnybart och fossilfritt. En liten transportbil drivs av vanlig bensin, två åkgräsklippare av akrylatbensin och 16 golfbilar av el. Under året har en flakmoped, som används som arbetshjälpmedel, ersatts och drivs numera av el. Sedan 2020 har Skansen avvecklat ett fordon och sedan 2017 har de bensindrivna fordonen minskat med tre.

Avfall

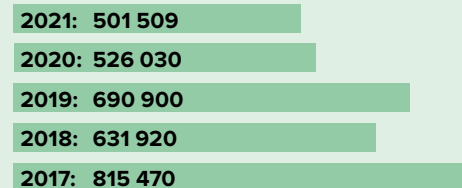
Skansens arbete med avfall och återvinning utgår från svensk lagstiftning. Skansen har åtagit sig att successivt minska avfallet, öka återvinningsgraden och effektivisera avfallslogistiken över hela verksamheten. Alla interna samarbetspartner inkluderas i arbetet.

Organiskt avfall sorteras ut och används i möjligaste mån för produktion av biogas.

Under året

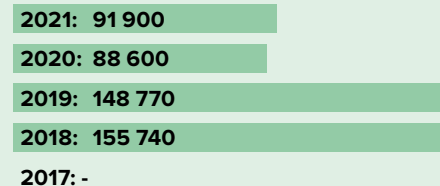
- Projektet med att utveckla bättre avfallshantering i de publika områdena har fortgått under året och planeras lanseras under 2022.

Avfall (kg)

Kommentar: Färre besökare och mindre ekonomiska samt personella resurser bedöms vara den främsta anledningen till minskningen.

Hushållsavfall (kg)

Kommentar: Minskningen kan sannolikt kopplas till färre besökare.

Finansiering

Stiftelsen Skansen finansieras via egna intäkter, donationer från företag, privatpersoner och stiftelser samt genom bidrag från Kulturdepartementet.

FÖR ATT DRIVA EN KVALITATIV museiverksamhet i enlighet med de kulturpolitiska målen, de ändamål som fastställs i Museilagen samt regeringens riktlinjer krävs resurser. Skansen är en kulturinstitution med låga trösklar som lockar en bred och mångfacetterad grupp av gäster. Trots det saknar Skansen idag förutsättningar att svara upp mot sitt stadgeenliga uppdrag och arbeta enligt den styrning som riksdag och regering ålägger stiftelsen. Det handlar om vård av det kulturhistoriska byggnadsbeståndet och föremålsamlingen, att säkerställa kunskap, att tillvarata och utveckla traditionsburen kunskap, tillse att kulturen kommer fler till del i hela landet (med särskilt fokus på barn och unga), att tillgodose tillgänglighetsaspekter för personer med funktionsnedsättning och mycket mer. I förlängningen äventyras möjligheten att levandegörande svensk kultur och natur i enlighet med stiftelsens yttersta syfte.

KONSEKVENSERNA AV PANDEMIN är omfattande. Skansen visar för 2021 ett överskott om 59 mkr inklusive två extra statsbidragsanslag samt korttidspermitteringsstöd om totalt 51,6 mkr. Gäst- och försäljningssiffror överraskade för juli och augusti samt december. De statliga stöden under året var nödvändiga för Skansens överlevnad men också för att skapa stabilitet och tilltro för verksamhetens långsiktiga möjlighet till

återhämtning. Det innebar en stor utmaning att försöka ställa om verksamheten och etablera nya intäktskällor samtidigt som grundläggande ekonomiska förutsättningar inte existerade.

SKANSENS MYCKET OMFATTANDE underhålls- och investeringsbehov för befintligt fastighetsbestånd fortsatte att växa under året. Verksamhetens direkta rörelsekostnader och omkostnader har uppgått till 73 mkr (49 mkr år 2020, 93 mkr år 2019) där drift- och underhållskostnaderna för fastigheterna är den största kostnadsposten.

SKANSENS FINANSIERINGSMODELL är unik i sitt slag och dess utmaningar tas inte i beaktande vid anslagstilldelningen. Det statliga anslag som Skansen uppstår täcker, sedan många år bakåt i tiden, inte verksamhetens allra mest tvingande behov. Det är en stor och helt nödvändig uppgift framåt att ställa om verksamheten och etablera nya intäktskällor.

SÅ HÄR FINANSIERAS STIFTELSEN SKANSENS VERKSAMHET

Skansen hade under 2021 en omsättning på 268 mkr (194 mkr 2020, 275 mkr 2019). Verksamhetens direkta rörelsekostnader och omkostnader uppgick till 71 mkr (50 mkr 2020, 93 mkr 2019). För 2021 visar Skansen ett överskott om 59 mkr inklusive två extra statsbidragsanslag samt korttidspermitteringsstöd om totalt 51,6 mkr. Skansen är inte vinstdrivande, men överskott måste genereras och återinvesteras alltid till fullo i verksamheten.

Entréintäkter

Skansens avgjort största intäktskälla innan pandemin, entréintäkter har sjunkit markant de senaste två åren och uppgick under 2021 till 78 mkr (50 mkr 2020, 132 mkr 2019).

Statsbidrag

Det årliga statliga anslaget 2021 ökade inte jämfört med 2020 utan var fortfarande 76 mkr (76 mkr 2020, 74 mkr 2019) och uppgick till 28 % (39 % 2020, 27 % 2019) av de totala intäkterna.

Som en följd av pandemin fick Skansen två extra statsbidragsanslag samt korttidspermitteringsstöd om totalt 52 mkr. Övrigt statligt stöd var 847 440 kr.

Försäljning

Försäljning i Skansens egna försäljningsställen uppgick till 15 mkr (9 mkr 2020, 22 mkr 2019).

Publika evenemang

Skansens evenemang uppgick till 9 mkr (4 mkr 2020, 17 mkr 2019).

Sponsring och donationer

Intäkter från sponsring och donationer uppgick till 23 mkr (7 mkr 2020, 11 mkr 2019). Under året fick Skansen ett testamente till ett värde av cirka 12 mkr.

Hyror interna partners

Intäkter baserat på hyror från Skansens interna partners uppgick till 8 mkr (6 mkr 2020, 11 mkr år 2019). Covid-19 pandemin och den nödvändiga stängningen medförde ett akut läge för interna partners. Även Skansens ekonomi och erbjudande till gäst drabbades av deras svåra situation.

STYRELSE

ÅSA ANDERLJUNG
Kultursamordnare och
ledamot

SANNE HOUBY-NIELSEN
Styresman och ledamot

HANS ADAMSON
Personalföreträdare SEKO
(suppleant)

MARIA SIDÉN
Byggnadsantikvarie och
ledamot (suppleant)

JOHN BRATTMYHR
Vd och ledamot

SVEN-ERIK ÖSTERBERG
Landshövding och
ordförande ledamot

VANESSA GANDY
Fil. mag. och ledamot
(suppleant)

THOMAS ROLÉN
Kammarrättspresident,
jur. kand. och ledamot

CATHARINA NOLIN
Professor och ledamot

SAKNAS I BILD
Per-Magnus Nilsson, landskapsarkitekt, ledamot.
Martin Emtenäs, journalist, suppleant
Personalföreträdare:
Mikko Svensson, SEKO. Boel Recén, SACO
Birgitta Jansson, ST

SKANSEN ÄR EN STIFTELSE
med svenska staten,
Stockholms stad och Nordiska
museet som stiftare. Verksamheten
regleras genom Skansens urkund och
stadgar för stiftelsen Skansen.
Det finns ingen ägare till stiftelsen utan
den styrs av Skansens styrelse där vd
ingår. Vd leder verksamheten via Skansens
avdelningschefer. Stiftelsen Skansen är inte
vinstdrivande men behöver generera ett
överskott som går direkt tillbaka in i verksam-
heten. Skansen får ett årligt bidrag från
Kulturdepartementet.

LEDNINGSGRUPP

STEFAN ANDERSSON
Bygg- och fastighetschef

YVONNE NORDLIND
Marknads- och
kommunikationschef

JOHN BRATTMYHR
Vd

SARA BORELIUS
HR-chef

ÅSA MAGNUSSON
Kulturhistorisk chef

TOMAS FRISK
Zoologisk chef

RONNIE ENGSTRAND
Ekonomichef

KARIN RINGHOLM
Parkchef

SAKNAS I BILD
Tobias Runnfeldt, evenemangschef

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Stiftelsen Skansen får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2021-01-01–2021-12-31.

STIFTELSENS ÄNDAMÅL

Stadgarnas ändamålsparagraf anger att: "Stiftelsen Skansen skall med särskild hänsyn till Skansens karaktär av friluftsmuseum ha till ändamål att bedriva en verksamhet som bygger vidare på och utvecklar det nuvarande Skansen genom fortsatta insatser för att levandegöra svensk kultur och natur samt genom att kring ett centrum av kulturminnen skapa en levande miljö för olika fritidsintressen. Skansen skall verka i nära kulturellt och vetenskapligt samarbete med Stiftelsen Nordiska museet. Skansen skall vårda det kulturhistoriska byggnadsbeståndet. Skansens verksamhet skall inte ha till syfte att ge vinst".

Mot bakgrund av nedan kan konstateras att stadgarnas ändamålsparagraf har tillgodosetts under året.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER ÅRET

När året inleddes var det med ett stängt Skansen. För första gången sedan friluftsmuseet öppnade 1891 kunde Skansen inte välkomna gäster att uppleva Sveriges natur och kultur. Coronapandemin hade fått följder av aldrig tidigare skådad dignitet. Under tiden som Skansen var stängt arbetades intensivt för att utveckla ett erbjudande som på samma gång skulle vara smittsäkert och lustfyllt. Den 1 april öppnade Skansen, för andra gången på 130 år. Det är svårt att beskriva glädjen när Skansen åter blev en mötesplats full av liv precis som det ska vara.

När resultatet för 2021 sammanfattas konstateras att pandemin har synliggjort konsekvenserna av de kraftigt minskade entréintäkterna och den sårbarhet som finns i Skansens finansieringsmodell när de egenfinansierade intäkterna representerar närmare 70% av totalintäkterna. Branschen förväntas inte återhämta sig till fullo förrän tidigast 2025/2026 och det enorma gästtapet, jämfört

med 2019, om 46% 2021 (55% 2020) kommer att påverka Skansens ekonomi under lång tid framöver. I år uppvisar vi ett positivt resultat, dvs en återhämtning sett till föregående år. Samtidigt har Skansen en växande underhållsskuld som kräver investeringar som vida överstiger befintliga resurser och i förlängningen innebär ett hot mot svenskt kulturarv.

När det låter som mest dystert hjälper det att stanna upp och summera vad Skansen har åstadkommit under året. Vi har utvecklat affärsmässigheten, anpassat vårt erbjudande, mött en ny målgrupp, renoverat, nyinvidt och slagit gästrekord under julmarknaden. Resultatet från årets gästundersökningar visar dessutom att våra gäster är exceptionellt nöjda med personalbemötandet på Skansen.

Stora utmaningar kvarstår. För Skansen, precis som för omvärlden, som måste tackla en fortsatt osäker utveckling av coronapandemin i det korta perspektivet, och en ännu större utmaning för en hållbar global utveckling i det långa perspektivet. Just nu lägger vi riktningen för Skansen utifrån olika scenarier för att snabbt kunna anpassa verksamheten. Vi har identifierat en kvartett av fokusområden framåt: gästens upplevelse, medarbetarna, en inspirerande samhällsaktör och långsiktigt hållbar ekonomi. Under året har vi även upprättat en strategisk hållbarhetsplan med ambitiösa åtaganden som ska genomsyra hela verksamheten. Skansen vill inspirera och vara en drivkraft för hållbar utveckling: i vår närhet och för planeten i stort. Trots allt annat än önskvärda förutsättningar har Skansen under året klarat av att komma ut på andra sidan av den mest akuta krisen och samtidigt skapat nya förutsättningar och investerat inför framtiden. Med gemensamma krafter har vi hanterat ett läge ingen av oss tidigare har varit med om. Och vi har bara börjat! Skansen är en plats grundad i historien, men utan tvekan med framtiden för sig.

VÄSENTLIGA EKONOMISKA HÄNDELSE UNDER ÅRET

Pandemin som drabbade världen 2020 har under 2021 inneburit en fortsatt utsatt ekonomisk situation för Skansen. Under årets första tre månader har Skansen varit stängt för första gången på 130 år och organisationen har varit hårt belastad efter personalomställningar, minskade resurser och fortsatt låga nivåer av gäster.

Skansen fick ett utökat statligt stöd under 2020 om 59 mkr varav 21,4 mkr nyttjades 2020 och resterande 37,6 mkr har nyttjats under 2021. Därutöver har Skansen fått ytterligare utökat statligt stöd om 10 mkr under 2021. Båda dessa extrastöd har varit helt nödvändiga för Skansen för att skapa stabilitet och tilltro för verksamhetens långsiktiga möjlighet till återhämtning. Vidare fick Skansen ett korttidspermitteringsstöd om 4,1 mkr och därmed uppgår det totala mottagna stödet under 2021 till 51,7 mkr.

Skansen ansökte hösten 2020 om omställningsstöd för perioderna maj samt juni-juli vilket beviljades under våren 2021. Skansen ansökte under våren 2021 också omställningsstöd för perioderna augusti 2020 april 2021. Denna ansökan avslogs varpå även det tidigare beviljade beslutet för maj samt juni-juli 2020 återkallades. Skansen har överklagat båda avslagen till Skatteverket samt även överklagat ärendet till Förvaltningsrätten. I januari 2022 avslag Förvaltningsrätten Skansens överklagande. Totalt har Skansen ansökt omställningsstöd om ca 14,5 mkr.

Stiftelsen Skansen redovisar ett överskott på 59,3 mkr för 2021 främst på grund av de statliga akuta stödinsatserna, viss gäståterhämtning som skedde under högsäsongen (juni-augusti) och under julmarknaderna (december) samt ett testamente om 12 mkr. Vidare har stöden om 37,6 mkr inte kunnat utnyttjas till fullo under 2021 på grund av

resursbrist inom vår byggavdelning samt för att verksamheten under första tertiet befann sig på en operativ sparlåga som blev förödande. Allt för små personalresurser och ett stort beroende av akuta stödinsatser är utarmande för verksamheten och inte långsiktigt hållbart.

Utöver det ekonomiska resultatet har 2021 varit ännu ett utmanande år i Skansens historia men ändå med vissa ljusglimtar. Några av dessa var medarbetarnas glöd inför återöppning den 1 april, Allsången och Julen på Skansen som levererat bättre än någonsin. Vi är tacksamma för all stöd vi fått under året och hoppas att vi går mot stabila och ljusa tider under 2022.

Parköppet

I mitten på november 2020 var omvärldsläget för pandemin så pass allvarligt och myndigheternas skärpta restriktioner gjorde det omöjligt för Skansen att fortsätta ha öppet varför Skansen stängde sina entréer den 27:e november 2020 för första gången på 129 år. Skansen kunde åter öppna sina entréer den 1 april 2021, utifrån de då rådande restriktionerna från myndighet samt möjlighet till efterlevande av dessa. Verksamhet och gästerbjudande har varit reducerat under större delen av året. Evenemang som drar många gäster har ställts in men parken, som till ytan är lika stor som Gamla Stan, har varit öppen för att strosa omkring, titta på djur och natur samt ta del av kulturhistoriska miljöer utomhus.

Omorganisation

Skansens omorganisation 2020, där 30 medarbetare sades upp, har under 2021 påverkat Skansen negativt genom betydande kompetens- och erfarenhetsförluster. I kombination med en fortsatt instabil omvärld, och den ekonomiska försiktighet som varit rådande under året, har det inte varit genomförbart att fullt ut ta tillvara nya möjligheter samt återbyggnad av personalstyrkan och

genomföra den verksamhetsomställning som krävdes. Året har istället inneburit en utmaning för Skansen att söka bibehålla sitt reducerade, men ändå omfattande, gästerbjudande och därigenom bevara sin hittillsvarande attraktionskraft.

Tim- och säsongsanställda

Skansen har på grund av covid-19 pandemi haft en stor restriktivitet inom rekrytering av tim- eller säsongsanställd personal. Detta är mycket beklagansvärt när denna möjlighet för unga och studenter att få sitt livs första arbetslivserfarenhet därmed gått förlorad.

Omställning av evenemang och högtider

Många evenemang har helt uteblivit under året. Skansen har i stället sökt erbjudit digitala och/eller TV-sända evenemang med stark begränsning av antalet gäster, och för vissa evenemang utan gäst eller publik. Skansen har på detta sätt sökt värna sitt uppdrag att fira och visa traditioner som Valborg, Nationaldag och Midsommar. Den mångåriga traditionen Allsång på Skansen genomfördes till exempel begränsat, via förköp, till 500 gäster. Glädjande kunde Skansen dock ha normalt öppethållande under december och fira ett nästan normalt julmarknaderna, Lucia och nyår.

Skansens årskort och entrébiljettpriser

Skansens vision och uppdrag är att vara tillgängligt för alla, vilket även innefattar en ekonomisk tillgänglighet. Prissättningen för årskortet har varit densamma 2021 som 2020 och har bidragit till att fortsatt många gäster har haft möjlighet att besöka oss. Inte heller har Skansen höjt entrébiljetternas pris, varken för vuxna, pensionärer, studenter eller barn mellan 4–15 år.

Samarbeten interna och externa partners

Skansen söker alltid utveckla samarbetet med Skansens

interna partners. Våra interna partners är verksamma inom Skansens område och med fokus på ett gemensamt intresse att erbjuda attraktiva och hållbara erbjudanden till gäst. Inga nya externa partners har etablerats. Hållbara samarbeten med andra långsiktiga partners (ex Konsumentföreningen Stockholm, Xylem, Stockholm Vatten och Avlopp) har fortlöpt under året men även här har pandemin begränsat möjlighet och takt i den gemensamma utvecklingen.

GÄSTANTAL

Skansens gästsiffror 2021 uppgår till 780 629 gäster (649 598) vilket jämfört med föregående år är en ökning med 131 031 eller 20 %. Denna mindre gästökning är i huvudsak relaterad till ett ökat antal nationella gäster under Skansens högsäsong juni augusti men även december då Skansen hade gästrekord under julmarknadshelgerna. En mycket liten återhämtning av den internationella gästen jämfört med 2020 kunde också identifieras. Den internationella gästen utgör "normalt" dryga 50% av Skansens gäster.

Gästsiffrorna för 2021 är dock fortsatt mycket negativt påverkade av pandemin och mycket låga i jämförelse med en "normalnivå", dvs åren före pandemin. Jämfört med 2019 då Skansen hade 1 434 039 gäster har siffrorna för 2021 sjunkit med hela -653 410 gäster, eller -46%, till 780 629 gäster. Majoriteten av antalet minskade gäster hänförs till uteblivna internationella gäster.

Under 2020 fick Skansen ett mycket starkt stöd från allmänheten genom omfattande stödköp av främst årskort men också genom en stark mobilisering av privatpersoner som stöttade Skansen i sociala medier. Vi såg fortsatt under 2021 ett starkt stöd från allmänheten även om det inte var i samma omfattning.

Försäljningen av årskort under 2021 uppgick till drygt 64 700 årskort (100 800) vilket gav cirka 179 000 årskortbesök (225 000) eller en minskning om 20 %. En förklaring till den lägre årskortsförsäljningen i år är att många årskorts giltighetstid förlängdes med fyra månader på grund av att Skansen hade stängt under december 2020 mars 2021. Årskortet ger fri entré under 15 år och 2021 besökte cirka 115 000 barn Skansen tillsammans med en årskortsinnehavare (130 000).

UNDERHÅLL AV MUSEALA BYGGNADER OCH MILJÖER

Drygt 190 av Skansens byggnader tillhör det museala byggnadsbeståndet och utgör en del av Skansens museala samling. Arbeten i dessa byggnader ställer stora krav på hantverkskunnande och kunskap om hantverksmetoder från olika tider och från olika geografiska områden. Planering, genomförande och uppföljning av vård- och underhållsarbeten i dessa byggnader genomförs därför i huvudsak av Skansens egna hantverkare, byggnadsantikvarie och projektledare.

Biologiska museet

Biologiska museet stängdes september 2017 eftersom byggnaden krävde en omfattande renovering. Byte av takfönster påbörjades under 2018 och i början av 2019 avslutades den första etappen av projektet. Under hösten 2021 gjordes en ansökan till länsstyrelsen om fortsatt bidrag för att byta fönster på det östra takfallet. Om bidraget erhålls planeras arbetet med fönsterbyte slutföras under hösten 2022.

Skogaholms herrgård

En ny tillgänglighetsramp vid Skogaholms herrgårds västra sida genomfördes med stöd av Gunvor och Ivan Svenssons Stiftelse till minne av deras son Ivan.

Täta Tak

Den enskilt viktigaste insatsen för att skydda Skansens byggnader är att hålla taken täta genom löpande underhåll. Under året har några större takrenoveringsprojekt kunnat genomföras med egna och inhyrda hantverkare. Bland annat har stocktaket på Bergkarlåsloftet, spåntaket på Skogsarbetarkojan och stråttaket på Hornborgarstugan lagts om. Dessutom har flera akuta lagningar och reparationer gjorts av läckande tak på bland annat Moragården, Bergsmansgården och Gotlandgiftena. De mer kostsamma underhållsinsatserna av tak som på grund av resursbrist har fått stå tillbaka under senare år har projekterats under året för att kunna genomföras 2022.

De mer kostsamma underhållsinsatserna av tak som på grund av resursbrist har fått stå tillbaka under senare år har projekterats under året för att kunna genomföras 2022.

Övriga större underhållsprojekt

På Moragårdens gårdstun har vi återskapat en historisk brunnskonstruktion. I samarbete med en av våra sponsorer, Xylem, har vi även kunnat skapa en stabil vattennivå i brunnen vilket kommer att vara ett viktigt inslag i den pedagogiska verksamheten. I samarbete med Xylem har även vattentillförseln till vattenhjulet i Linberedningsverket förstärkts så att det kan köras under längre tid när verksamheten är i gång. Det historiskt intressanta ytters-taketet av smide som löper runt hela Skansenområdet renoveras och målas etappvis varje år. I år har 250 meter renoverats.

UNDERHÅLL AV UTHYRDA OCH PUBLIKA LOKALER

Projekt inför återöppnandet

Speciellt för i år var Skansens återöppning den 1 april. Det innebar att stora delar av medarbetarna arbetade i nya projekt parallellt med ordinarie verksamhet för att fokusera insatser på att skapa en stark upplevelse för gäst när entréerna slog upp igen. Några projekt som genomfördes under årets första månader var: Den övre rulltrappshallen har renoverats och uppdaterats med ett informationscenter med ljud, ljus och sittplatser. Den tidigare serveringslokalen vid Hazeliusporten har renoverats och iordningsställt för att åter kunna öppnas upp som Arturs Kafé, driftansvar på Skansens interna partner Flickorna Helin.

Sollidenrestaurangen

Skansens till ytan största byggnad, Sollidenrestaurangen, har ett mycket stort underhållsbehov. Under året har det mångåriga arbetet med stambyten avslutats och stora delar av byggnaden har dränerats och fått ny dagvattenhantering. I samband med att hyresgästen har renoverat ytskikten i restaurangdelen har Skansen målat om fönster och dörrar utvändigt. Projekteringen av kommande års stora ombyggnad av kök och ventilation har fortgått. I detta ingår också en översyn av taket som på grund av flacka takfall och invändiga dagvattenledningar har problem med ständigt återkommande läckage. Projektering för dagvattenavledning ingick därför i projektet.

En kartläggning av hela byggnadens stammar och vattenledningar har tidigare genomförts och ytterligare etapper i det pågående stamrenoveringsprojektet har slutförts. Under dagvattensystemets ombyggnad byttes dagvattenledningar ut och en viss del nya dagvattenledningar installerades. Dagvattenledningar i eller under byggnaden proppades. För att säkerställa byggnadens underhåll och

minska risken för dagvattenintrång installerades dränering och avvattning runt husets norra, västra och södra fasader av huvudbyggnaden. Som en självständig men kompletterande del till dagvattenprojektet projekterades takavvattning från Terrassens tak som ska anslutas till det nya dagvattensystemet.

Vidare har en omfattande interiör ytskiktrenovering genomförts, i regi av arrendatorn, samt en fönsterrenovering. Efter en vattenskada under vintern har delar av golvet nylagts samt slipats och behandlats. En komplett brandskyddsinventering av hela byggnaden har genomförts och insatser för att säkerställa brandskyddet har inletts.

Publika toaletter

Upprustningen av Skansens gästtoaletter har återupptagits. Under året har en totalrenovering av toaletterna vid Bredablick, som senast renoverades på 1980-talet, projekterats och påbörjats.

Renoveringen omfattar nya toalettstolar, två skötrum och en gemensam handtvättplats. Vid utförandet revs alla gamla konstruktioner och installationer, bärande byggnadskonstruktioner förstärktes, nya takstolar monterades och byggnadsisolering lades delvis på utvändiga konstruktionsdelar. Nya avskiljande innerväggar byggdes delvis.

UNDERHÅLL AV SKANSENS VERKSAMHETSLOKALER

Elverket

Ett utvändigt smidesräcke har tidigare demonterats och renoverats tillsammans med Jernakademien i Kramfors. Smidet är nu tillbaka i renoverat skick på

Skansen och målnings- och rostskyddsarbetet har utförts. Tack vare kontakten och samarbetet möjliggörs ett utbyte av kunskap och återväxt inom traditionellt smide. Under året som gått har Elverkets pampiga grindar återmonterats efter att ha renoverats och målats i samarbete med Jernakademien och Skansens måleri. En ombyggnation av Parkavdelningens kontorsdel på plan 3 i Elverket har genomförts. Kontorets planlösning, el-, belysning-, nätverk- samt delar av vatten- och avloppssystemen byggdes om. Ett nytt kök installerades. Även trapphuset målades om och ny belysning installerades.

UNDERHÅLL AV TEKNISKA INSTALLATIONER OCH SYSTEM

Skansen är ett samhälle i miniatyr vilket innebär att vi har en stor mängd tekniska system som ska fungera driftsäkert och effektivt. Till detta hör även nödvändiga styr- och stödsystem för olika typer av övervakning och insatser. Till det planerade underhållet adderas varje år en stor mängd insatser av mer eller mindre akut karaktär. Vi avsätter för närvarande stora resurser på att driftssäkra och uppdatera de tekniska systemen, som i många fall är föråldrade, störningskänsliga och mindre effektiva. Därigenom kan vi förbättra gästupplevelse och minska den tidsåtgång som vår tekniska personal behöver lägga på akuta uttryckningar till förmån för planerat, långsiktigt underhålls- och utvecklingsarbete. En annan målsättning är att energioptimera systemen för bättre driftsekonomi.

Fröstorpet

Ny värmeanläggning installerades på Fröstorpet. En tillfällig elpanna har bytts ut mot en luftvattenvärmepump som ska försörja byggnaden med värme framöver. En del radiatorer byttes ut och kabelsnering genomfördes. Målning och utbyte av pentryt sker under vintern 2022.

Stora Gungan

Samtliga kylbänkar har bytts ut mot nya samt så uppdaterades belysning i kök och trapphus.

Ny frånluftsfläkt med tillhörande styr installerades. En kulvert för värme och kallvatten lades ner mellan Stora gungan och Rulltrappshallen i en första etapp för att byta ut oljepannan mot bergvärme. Projektet ska slutföras under 2022.

UNDERHÅLL OCH INVESTERINGAR AV ZOOLOGISK VERKSAMHET OCH ANLÄGGNINGAR

Skansen arbetar långsiktigt och stegvis med att tydligare positioneras och engagera sig i utvecklingsprojekt för att i högre grad rikta sitt arbete mot artbevarande och biologisk mångfald. För Skansens djurhållning är den upplevelse-baserade pedagogiken tillsammans med artbevarande centralt och den zoologiska verksamheten har under året även fokuserat på att etablera Skansen som Sveriges största klassrum för lärande kring djur, djurens miljöer och människans samspel med djuren förr, idag och i framtiden. Detta i kombination med myndigheternas ökade krav på djurhållning, etiska och fysiska, leder till ökade behov som kräver årliga anpassningar av djurparken, djurhållningen och de zoologiska anläggningarna.

Avveckling av varg

Dialog om hur Skansen ska utvecklas till att arbeta mer aktivt med artbevarande har pågått med universitet, forskningsinstitut och andra djurparker internationellt och nationellt under många år. Djurvälstånd är centralt i arbetet inom Skansens djurpark där djur ska ges möjlighet att utföra sina artegna beteenden med reproduktion som den starkaste drivkraften. Under 2021 beslutade Skansen att det inte var möjligt att fortsätta hålla varg med

bibehållen djurvälstånd eller i artbevarande syfte. Tyvärr fanns ingen möjlighet till omplacering och beslut att avliva vargarna på Skansens togs 2021. Att avliva djur är aldrig önskvärdt, eller Skansens första alternativ och att avliva varg var ett mycket svårt beslut

Anpassning av hägn för lodjur, järv och fjällräv

Tre hägn har byggts om och anpassats under 2021. Lodjuren ska flyttas till ett befintligt hägn där träd har fällts och gallrats för att säkra att lodjuren inte kan klättra ut men även för att göra hägnet mer lodjursvänligt. Vidare har staketet runt hägnet förstärkts och höjts för att förhindra att lodjuren ska hoppa ut. Nya stamskydd till träden ska monteras och har producerats. I lodjurens tidigare hägn ska järven flytta in och bakhägnen har försetts med en ramp samt räcke för att förbättra arbetsmiljön och tillgänglighet för djurvårdarna vid den dagliga tillsynen av hägnet. Det tidigare järvhägnen har anpassats för att fjällräven ska flytta in våren 2022.

Renovering av vildsvinshuset

Vildsvinshuset tillhör den äldre delen av Skansens djurstallar. Ursprungligen byggdes huset för Visenter. Skansen har genomfört en större renovering där vi har bilat upp golv och gjutit en ny platta med väggliv i betong. Nya golvbrunnar och avloppsrör monterades i och med detta. Smide och dörrar har renoverats samt att elsystemet bytts ut i sin helhet, för att säkerställa driftsäkerhet samt personskydd.

FÖRVALTNING SAMLINGAR

Uppordning och vård

Under två perioder på försommaren och hösten har samtliga föremål i Älvrosgårdens bostadshus och ekonomibyggnader rengjorts och åtgärdas för att säkra föremålen hållbarhet och göra gästupplevelsen bättre. En konservatorsassistent har varit anställd för att tillsammans med Skansens konservator utföra arbetet. Denna åtgärd var den sista delen av det inventeringsprojekt (föremål) som påbörjades 2019.

Som ett led i arbetet för en effektiv och hållbar samlingsförvaltning har den beståndsinventering i två textilmagasin som påbörjades förra året prioriterats i år. Inventeringen görs i syfte att förbättra arbetsmiljön i de textila modulerna, skapa utrymme och därigenom bättre förutsättningar för vård och underhåll av det textila material som används i ordinarie verksamhet. Arbetet har resulterat i en utgallring av rekvisitatextilier som inte är en del av samlingen och ej heller är relevanta för Skansens verksamhet. Detta ledde till ett samarbete med Skansenbutiken och projekten *Skansen Vintage* och *Skansen Recrafted*, som har fortsatt under 2021. Arbetet med dokumentation av föremål i samlingsdatabasen har fortgått under året. Vidare har även arbetet med att säkra spårbarheten, det vill säga identifiera, registrera och dokumentera objekt i samlingen fortsatt.

Under året har en tillståndsbedömning av den hängande konsten i Kronbergs ateljé genomförts av extern konservator som underlag för planering av konservering och vård. En ljuskrona i Tottieska gården har rengjorts och restaurerats av extern hantverkare. Två 1700-talsstolar (nattstolar) har renoverats och tapetserats av extern hantverkare. Samarbetet med Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna har fortsatt under 2021.

Under året påbörjades skanningen av Skansens omfattande samling av byggnadsritningar och även skanning av diabolbilder med dokumentation av Skansens verksamhet från 1980-talet och framåt påbörjades (se separat redogörelse kopplat till digitalisering). Allt skannat material dokumenteras och förvaltas i samlingsförvaltningssystemet Primus och tillgängliggörs i förlängningen via Digitalt Museum.

Textilvård och nysömnad

I den textila gestaltningen har fokus under 2021 legat på att komma ikapp med vård och underhåll av dräkter och inredningstextiler som används i Skansens basverksamhet. I mesta möjliga mån lagas och vårdas plagg med fokus på återbruk och ekonomi och för att kunna förlänga livslängden på föremål i brukssamlingen. Genom att laga på ett kulturhistoriskt korrekt sätt läggs grunden för pedagogerna att tillsammans med gästen föra samtal om tidstypiska lagningstekniker samt ett ekonomiskt och resurssnålt förhållningssätt.

Nysömnad och underhåll som har prioriterats 2021 har haft fokus på utomhusvistelse och exempelvis har ett omfattande arbete lagts ner på att laga pälsrockar och sy nya folkdräktströjor. Inventering i magasinerna har resulterat i att inredningstextilier har kunnat bytas ut i flera miljöer och därigenom förbättra gestaltningen. Vid inventeringen uppdagades också brister i dräktbeståndet vilket kommer underlätta prioriteringen av nysömnad framöver.

Förförvärv

Under 2021 gjordes 20 nyförvärv till museisamlingen och 188 nyförvärv till stödsamlingarna. 62 objekt gallrades under året.

SAMARBETEN OCH SPONSORING

Flera av Skansens sponsorsamarbeten är långsiktiga och är mycket viktiga för Skansens ekonomi samt möjlighet till utveckling. Konsumentföreningen Stockholm (hållbarhet) förnyades inför 2020 och gäller i fem år. Några av Skansens största företag-, sponsor- och partnersamarbeten är: Konsumentföreningen Stockholm, Xylem (vatten/återvinning), Stockholm Vatten och Avlopp (miljö/utbildning), Mitsubishi, St Gobain, COOP, Betongindustri, Vårdförbundet, Stiftelsen Seglora Kyrka, IF Metall och Koloniträdgårdsförbundet. Inga nya större sponsorsamarbeten har etablerats under 2021.

Skansens pedagogiska verksamhet är beroende av både interna och externa samarbeten. Samhällsaktörer från både privat och offentlig sfär är knutna till den öppna pedagogiska verksamheten som till exempel Ordenshuset Brofästet (IOGT-NTO), Konsum (Konsumentföreningen Stockholm) och Järnhandeln (Järnhandelns intresseförening). Samarbetet med Stiftelsen Nordiska museet avseende administration av Nordiska museets deponerade föremål på Skansen samt rådgivning angående föremålsvård fortlöper. Samarbetsavtalet med Svenska Rosensällskapet fortsätter.

AVTAL/TILLSTÅND

Skansen har ett tillstånd för offentlig förevisning av våra djur som löper fram till och med 2023.

MILJÖ OCH HÅLLBARHET

Under 2021 har arbetet med att ta fram en hållbarhetsplan enligt Agenda 2030 slutförts och planen har antagits av styrelsen. Arbetet med att implementera planen på avdelnings-, enhets- och grupp-nivå har påbörjats och kommer att fortsätta under 2022.

Visst utredningsarbete som lagts fast i planen har redan påbörjats, till exempel har arbete med att ta fram en inköspolicy för hela Skansen påbörjats.

Vidare arbetar Skansen kontinuerligt med att minska och effektivisera sin vattenförbrukning, där det genomförts en installation av ett bevattningssystem i Rosengården för rosor och mark samt bevattningstankar till blomlådor. Vi kartlägger renat kranvattens förbrukning samt utreder möjligheter till snabbspolande teknik och återanvändning av grävatten på toaletter, ett samarbetsprojekt med Xylem. Avslutningsvis har vi påbörjat tillverkning nya sopsorteringsstationer för hela Skansen.

Under 2021 har Skansen åtagit sig att arbeta med Kungliga Djurgårdens Intressenters policy för "sjysta evenemang" med syfte att minska miljöbelastning, minska segregation och öka tillgänglighet före, under och efter evenemang som arrangeras på Djurgården.

Skansen har implementerat ett webbaserat incidentrapporteringsystem som ger ett stöd i det systematiska arbetsmiljöarbetet med att rapportera, följa upp och åtgärda. Vidare har införts en ny typ av medarbetarundersökningar, så kallade temperaturmätningar, som är lätta att genomföra, är aktuella i närtid och ger underlag för tidiga åtgärder vid behov. Fyra temperaturmätningar har genomförts under 2021. Viktigt att förstå under 2021 har bland annat varit medarbetares trygghet på sin arbetsplats utifrån de covid-säkerhetsåtgärder Skansen infört och där kan vi se att våra medarbetare är trygga på sin arbetsplats. Vidare har Skansen lagt vikt vid temat respekt, för varandra och för varandras kunskaper. Och inom båda områden ger mätningarna goda resultat.

NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT SAMARBETE

Medarbetare från Skansens zoologiska avdelning deltog under året i ett flertal branschtillhöriga medlemsmöten, dels inom den Europeiska djurparksorganisationen EAZA rörande EU-gemensamma frågor, och dels inom Svensk Djurparksförening SDF.

Medarbetare från ett flertal avdelningar inom Skansen deltog under året i medlemsmöten inom den svenska samarbetsorganisationen för friluftsmuséer FRI (vars årsmöte avhölls på Skansen), Association of European Open-air Museums AEOM, Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska muséer FUISM, Sveriges museer samt avslutningsvis Kungliga Djurgårdens Intressenter KDI (vars ordförande är Skansens VD John Brattmyhr) som representerar 55 aktörer på Djurgården.

HÄNDELSER I EN NÄRA FRAMTID

Den pågående Covid-19 pandemin kommer även under 2022 att påverka Skansen negativt, såväl ur ett verksamhetsperspektiv som ur ett ekonomiskt perspektiv. Skansen inleder 2022 med restriktioner enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Detta innebär möjlighet till öppethållande men med ett reducerat gästerbudande främst inom friluftsmuseums- samt evenemangsverksamheterna. Inga eller mycket få internationella gäster förväntas besöka Skansen inom en nära framtid.

Skansen kommer under 2022 att erhålla ett extra statsbidrag om 15 mkr som till sin helhet dedikeras till fastighetsunderhåll. Utifrån ovan samt godkänd Budget 2022 kommer Skansen att ha en ekonomisk stabilitet för fortsatt drift av sin verksamhet under 2022.

HÅLLBARHETSRAPPORTERING

Stiftelsen Skansen uppfyller ej två av de tre kriterier (omsättning samt antal anställda) för att upprätta en hållbarhetsrapportering enligt ÅRL 6:10 Stiftelsen Skansen har därför valt att inte upprätta en hållbarhetsrapport.

EKONOMISK ÖVERSIKT

Intäkterna från entréer och årskort ökade 2021 jämfört med 2020 med 27,9 mkr till 77,8 mkr (49,9) till följd av ett ökat gästantal. Motsvarande jämförelse vs 2019 ger en fortsatt stor minskning av entréintäkter om -53,9 mkr (131,7) eller -40%. Intäkterna från olika programaktiviteter och grupparrangemang nådde 8,9 mkr (4,4), intäkterna från arrendatorerna uppgick till 7,5 mkr (6,0) samt försäljningsintäkterna uppgick till 15,4 mkr (9,3). Sammantaget en intäktsökning om 12,1 mkr eller 58%.

Det ordinarie statsbidraget från Kulturdepartementet (exklusive det extra statsbidraget) var 2021 oförändrat 76,4 mkr (76,4) eller 28% (39%) av de totala intäkterna. När de totala intäkterna exkluderas för det extra statsbidraget om 47,6 mkr samt korttidspermitteringsstöd om 4,1 mkr som Skansen emottagit under 2021 utgör statsbidraget 35% av Skansens totala intäkter. Skansen mottog under 2020 ett extra statsbidrag om totalt 59 mkr vilket avsåg att täcka dels förlusten 2020 vilket var 21,6 mkr samt dels täcka förlusten första halvåret 2021. Därav allokerades 37,6 mkr till 2021. Intäkter från sponsorer, gåvor och donationer har uppgått till 22,8 mkr (6,8) varav merparten 15,8 mkr härrör från ett testamente samt eftersänkta års- och presentkort.

Verksamhetskostnaderna ökade med 21,7 mkr till 71,4 mkr (49,7) varav rörelsekostnader står för 14,7 mkr av ökningen. Jämfört med 2019 års verksamhetskostnader är det en minskning med -21,6 mkr (93,0). Samtliga verksamheter (avdelningar) har haft en högre verkansgrad under 2021 med ökad kostnadsbild. Specifikt inom underhållsätgärder kunde Skansen inte på grund av ett stängt Skansen årets första tre månader, signifikant korttidspermittering och bristande interna resurser ej fullt ut genomföra sina planerade underhållsätgärder. Personalkostnaderna minskade med 6,2 mkr till 122,8 mkr (129) där den under 2020 genomförda omorganisation fått full kostnadseffekt. Jämfört med 2019 års personalkostnader är det en minskning med -24,5 mkr (147,3).

De totala kostnaderna har ökat med 15,2 mkr och uppgår till 207,9 mkr (192,8) men där en jämförelse med året 2019 fortfarande visar på klart lägre totala kostnader om -47,2 mkr (255,1).

Årets vinst exkluderat allokering av extra statsbidrag och stöd för korttidsarbete är 7,6 mkr (-32,5) vilket under nuvarande pandemi och omvärldsläge är tillfredsställande. Vid tillkommande exkludering av intäkter av engångskaraktär, läs testamente och eftersänkta års- och presentkort, redovisar Skansen en förlust om -7,5 mkr.

Investeringar i byggnader och markanläggningar uppgår till 1,7 mkr (1,7). Investeringar i maskiner, inventarier, datorer och fordon uppgick till 3,7 mkr (1,3). Medelantalet anställda har varit 204.

FLERÅRSÖVERSIKT

Tkr	2021	2020	2019	2018
Omsättning	267 977	194 487	274 868	251 543
Verksamhetsresultat	60 041	1 710	20 431	2 319
Årets resultat	59 263	370	19 770	2 015
Eget kapital	209 940	150 676	150 306	130 535
Balanslikviditet (%)	87	179	126	68
Statsbidrag i % av totala intäkter	48%	50%	27%	29%
Antal anställda	204	176	257	253

Eget kapital (tkr)	Grund kapital	Egna fonder	Reserverat från egen verksamhet	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	4 600	1 905	115 945	28 226 255	0
Årets resultat					59 263
Belopp vid årets utgång	4 600	1 905	115 945	28 226 255	59 263

En närmare presentation av det ekonomiska utfallet framgår av resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys samt noter. Enligt kraven i Skansens riktlinjer lämnas en särskild resultatredovisning till regeringen.

Företaget har sitt säte i Stockholm, Sverige. Organisationsnummer 802003-0154.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	28 226 255
årets vinst	59 263 281
	87 489 536
disponeras så att i ny räkning överföres	87 489 536

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys med noter.

RESULTATRÄKNING

Tkr	Not	2021-01-01 -2021-12-31	2020-01-01-2020-12-31
INTÄKTER			
Statsbidrag	1	128 893	109 806
Inträdesavgifter och årskort		77 753	49 946
Program- och aktivitetsintäkter	2	8 931	4 377
Försäljning och lotterier		15 452	9 279
Lokalhyror och arrenden		7 518	6 040
Övriga intäkter	3	29 431	15 039
Summa intäkter		267 977	194 487
KOSTNADER			
Verksamhetens kostnader	4, 5, 6	-71 347	-49 657
Personalkostnader	7	-122 757	-128 964
Avskrivningar och nedskrivningar av anläggningstillgångar		-13 832	-14 156
Summa kostnader		-207 937	-192 777
Verksamhetsresultat		60 041	1 710
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		147	39
Resultat från värdepapper	8	0	-387
Räntekostnader och liknande resultatposter	9	-924	-991
Summa finansiella poster		-777	-1 340
ÅRETS RESULTAT		59 263	370

BALANSRÄKNING

Tkr	Not	2021-01-01 -2021-12-31	2020-01-01-2020-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	10	130 148	137 592
Maskiner och andra tekniska anläggningar	11	8 454	9 733
Inventarier, verktyg och installationer	11	13 682	13 393
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	12	8 724	1 025
		161 008	161 744
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	13	112 191	71 558
Summa anläggningstillgångar		273 199	233 301
Varulager m m			
Råvaror och förnödenheter		3 606	4 741
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		4 260	3 190
Övriga fordringar		3 219	1 327
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	8 762	7 053
		16 241	11 571
Kassa och bank		27 065	46 013
Summa omsättningstillgångar		46 912	62 326
SUMMA TILLGÅNGAR		320 111	295 627

Tkr	Not	2021-01-01 -2021-12-31	2020-01-01-2020-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Bundet eget kapital			
Grundkapital		4 600	4 600
Egna fonder		1 905	1 905
Fritt eget kapital			
Reserverat från egen verksamhet		115 945	115 945
Balanserad vinst eller förlust		28 226	27 856
Årets resultat		59 263	370
Summa eget kapital		209 940	150 676
Avsättningar			
	15		
Avsatt för pensioner och liknande förpliktelser enligt tryggningslagen		228	250
Övriga avsättningar		3 571	3 382
Summa avsättningar		3 800	3 631
Långfristiga skulder			
	16		
Skulder till kreditinstitut		43 136	47 165
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	17	4 029	4 029
Förskott från kunder		232	3 168
Leverantörsskulder		19 333	6 135
Övriga skulder		3 143	3 308
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	18	27 386	32 938
Skuld erhållna ej utnyttjade bidrag och fondavkastningar	19	9 111	44 575
Summa kortfristiga skulder		63 236	94 154
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		320 111	295 627

KASSAFLÖDEANALYS

Tkr	Not	2021-01-01-2021-12-31	2020-01-01-2020-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Verksamhetsresultat		59 263	370
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		13 832	14 156
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		73 095	14 526
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av varulager		1 135	877
Förändring av kundfordringar		-1 069	1 200
Förändring av kortfristiga fordringar		-3 601	-1 493
Förändring av leverantörsskulder		13 292	-6 478
Förändring av kortfristiga skulder		-44 114	49 950
Kassaflöde från den löpande verksamheten		38 738	58 582
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-13 096	-3 512
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		-40 633	-54 461
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-53 729	-57 973

Tkr	Not	2021-01-01-2021-12-31	2020-01-01-2020-12-31
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån		-4 029	-1 007
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-4 029	-1 007
Förändring av likvida medel		-19 020	-398
Likvida medel vid årets början		46 085	46 483
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS SLUT		27 065	46 085

NOTER

Tkr

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras bolaget och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Ersättning i form av ränta, royalty eller utdelning redovisas som intäkt när det är sannolikt att företaget kommer att få de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen och när inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Ränta redovisas som intäkt enligt den så kallade effektivräntemetoden. Royalty periodiseras i enlighet med den aktuella överenskommelsens ekonomiska innebörd. Utdelning redovisas som intäkt när företagets rätt till betalning är säkerställd.

Vid försäljning av varor redovisas normalt inkomsten som intäkt när de väsentliga förmåner och risker som är förknippade med ägandet av varan har överförts från företaget till köparen.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Skansen tillämpar komponentavskrivning vilket innebär att komponenternas bedömda nyttjandeperiod ligger till grund för avskrivningen. Mark är inte föremål för avskrivning.

Följande nyttjandeperioder tillämpas:

Byggnader	10-60 år
Markanläggningar	10-20 år
Fordon, maskiner och övriga inventarier	5-20 år
Djur	5-10 år
IT-utrustning	3-10 år

Komponentindelning byggnader

Grund och kulvert	60 år
Stomme	60 år
Takkonstruktion	60 år
Fasad	40 år
Glaspartier	30 år
Interiör - väggar, dörrar m m	20 år
Yttertak	15 år
Ytterdörrar	15 år
Klimatteknik	10 år
El och styrteknik	10 år

Finansiella instrument

Finansiella instrument värderas utifrån anskaffningsvärdet. Instrumentet redovisas i balansräkningen när bolaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförts och bolaget har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelserna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Leasingavtal

Företaget redovisar samtliga leasingavtal, såväl finansiella som operationella, som operationella leasingavtal. Operationella leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Då de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med de leasade tillgångarna har övergått till leasetagaren klassificeras avtalet som finansiell leasing. Vid det första redovisningstillfället redovisas en tillgång och skuld i balansräkningen. Vid efterföljande redovisningstillfällen fördelas minimileasingavgifterna på ränta och amortering av skulden enligt effektivräntemetoden. Ränta ska fördelas över leasingperioden genom att belasta varje räkenskapsår med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive räkenskapsår redovisade skulden. Variabla avgifter ska redovisas som kostnad det räkenskapsår utgifterna uppkommer.

Varulager

Varulagret är värderat till ett genomsnittligt anskaffningsvärde. Nedskrivning av inkuranta varor sker i samband med inventering.

Avsättningar

Avsättningar redovisas när det finns en legal eller informell förpliktelse till följd av en tidigare händelse, det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen och beloppen kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt. Tidpunkten eller beloppet för utflödet kan fortfarande vara osäker.

En avsättning redovisas till den bästa uppskattningen av det belopp som krävs för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Avsättningar tas endast i anspråk för det utgifter som avsättningen ursprungligen var avsedd för. Avsättningar diskonteras till sina nuvärden där pengars tidsvärde är väsentligt.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda avser alla former av ersättningar som företaget lämnar till de anställda. Kortfristiga ersättningar utgörs av bland annat löner, betald semester, betald frånvaro, bonus och ersättning efter avslutad anställning (pension). Kortfristiga ersättningar redovisas som kostnad och en skuld då det finns en legal eller informell förpliktelse att betala ut en ersättning till följd av en tidigare händelse och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Pensioner

Förmånsbestämda pensionsplaner.

Förmånsbestämda pensionsplaner redovisas enligt erhållna besked från SPP Konsult.

Avgiftsbestämda pensionsplaner.

Avgifter för avgiftsbestämda pensionsplaner kostnadsförs löpande.

Övriga upplysningar

Totalt Eget kapital har en ingående balans om 150 676 tkr. Årets resultat 59 260 tkr förs till balanserat resultat varför Eget kapital har en utgående balans om 209 937 tkr.

Verksamhetsresultat

Resultat efter avskrivningar och jämförelsestörande poster men före finansiella intäkter och kostnader.

Eget kapital

Stiftelsens nettotillgångar, dvs skillnaden mellan tillgångar och skulder.

Balanslikviditet (%)

Omsättningstillgångar inklusive lager m.m. i procent av kortfristiga skulder.

NOTER (Tkr)

Not 1		
Statsbidrag	2021	2020
Anslag från Kulturdepartementet	76 386	76 386
Utökat anslag från Kulturdepartementet	47 600	21 400
Stöd till korttidsarbete	4 060	11 305
Hysesstöd Boverket	267	360
Statliga forskningsrådet Formas Science Center	333	355
	247	0
	128 893	109 806

Not 2		
Program- och aktivitetsintäkter	2021	2020
Skansen gemensamt	157	283
Marknads- och kommunikationsavdelningen	2 591	1 088
Kulturhistoriska avdelningen	494	111
Park- och trädgårdsavdelningen	44	78
Evenemangsavdelningen	4 235	1 652
Zoologiska avdelningen	1 258	1 106
Bygg- och fastighetsavdelningen	152	59
	8 931	4 377

Not 3		
Övriga intäkter	2021	2020
Anställningsstöd	440	1 111
Vidarefakturerade konsumtionsavgifter	4 160	3 865
Gåvor	12 106	1 125
Försäkringsersättningar	395	138
Sponsorintäkter	4 897	5 509
Utdelningar från anknutna stiftelser	672	1 564
Övrigt	6 762	1 726
	29 432	15 038

Not 4

Leasingavtal

Årets leasingkostnader avseende leasingavtal, uppgår till 1 026 433 kronor (få 1 878 045 kr).

Framtida leasingavgifter, för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning enligt följande:

	2021	2020
Inom ett år	633	1 155
Senare än ett år men inom fem år	1 777	1 922
	2 410	3 077

Not 5

Arvode till revisorer

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

	2021	2020
Grant Thornton		
Revisionsuppdrag	249	237
Rådgivning o revision gällande Hållbarhetsrapport	7	43
Revision gällande Omställningsstöd	220	88
	476	368

Not 6		
Verksamhetens kostnader	2021	2020
Skansen gemensamt	10 938	8 910
Marknads- och kommunikationsavdelningen	14 679	8 646
Kulturhistoriska avdelningen	1 940	1 160
Zoologiska avdelningen	5 154	4 422
Park- och trädgårdsavdelningen	6 950	4 992
Evenemangsavdelningen	6 645	3 684
Bygg- och fastighetsavdelningen	25 041	17 844
	71 347	49 658
Not 7		
Anställda och personalkostnader	2021	2020
<i>Medelantalet anställda</i>		
Kvinnor	132	111
Män	72	65
	204	176
<i>Löner och andra ersättningar</i>		
Styrelse och Skansenchef	2 135	2 131
Tillsvidareanställda	68 424	77 341
Säsongsanställda	14 321	8 948
	84 880	88 420
<i>Sociala kostnader</i>		
Arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar	26 722	28 217
Pensionskostnader inkl löneskatt	9 592	9 757
Övriga personalkostnader	1 563	2 569
	37 877	40 543
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	122 757	128 963

	2021	2020
<i>Könsfördelning bland ledande befattningshavare</i>		
Andel kvinnor i styrelsen	50 %	50 %
Andel män i styrelsen	50 %	50 %
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	50 %	62 %
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	50 %	38 %

Skansenchefen har, förutom ordinarie månadslön, rätt till en pensionsförsäkring enligt ITP-planen samt en pensionsförsäkring hos valfritt försäkringsbolag. Den sammanlagda pensionspremien, utöver ITP, år 2021 var 191 tkr (få 341 tkr). Uppsägningstiden från Skansens sida är 24 månader.

Not 8		
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	2021	2020
Vinst vid försäljning av värdepapper	0	21
Förlust vid försäljning av värdepapper	0	-431
Återföring av nedskrivningar	0	23
	0	-387

Not 9		
Räntekostnader och liknande resultatposter	2021	2020
Övriga räntekostnader	924	991
	924	991

Not 10		
Byggnader och mark	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	229 601	227 912
Försäljningar/utrangeringar	0	0
Inköp	0	0
Omklassificeringar	1 661	1 689
Anskaffningar finansierat av gåvor o bidrag	327	395
Gåvor och bidrag till anskaffningar	-327	-395
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	231 262	229 601
Ingående avskrivningar	-76 894	-67 893
Årets avskrivningar	-9 105	-9 000
Utgående ackumulerade avskrivningar	-85 999	-76 893
Ingående nedskrivningar	-15 115	-15 115
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-15 115	-15 115
Utgående redovisat värde	130 148	137 593
Bokfört värde byggnader	102 785	107 602
Bokfört värde mark	27 363	29 990
	130 148	137 592

De nya anläggningstillgångarna för 2021 är Arturs Kafé, Galejankiosken, lekplats Lill-Skansen.

Not 11		
Fordon, maskiner, inventarier och djur	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	99 922	99 011
Försäljningar/utrangeringar	0	-381
Inköp	3 058	1 175
Omklassificeringar	679	116
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	103 659	99 921
Ingående avskrivningar	-75 149	-70 374
Försäljningar/utrangeringar	0	381
Årets avskrivningar	-4 727	-5 156
Utgående ackumulerade avskrivningar	-79 876	-75 149
Ingående nedskrivningar	-1 646	-1 646
Anskaffning finansierat av gåvor/bidrag	43	1 298
Gåvor och bidrag till anskaffning	-43	-1 298
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-1 646	-1 646
Utgående redovisat värde	22 137	23 126

Bland de nyanskaffade anläggningstillgångarna 2021 finns: Ett russto, ny servermiljö, kylbänkar till Stora Gungan, it-utrustning till Skånska gruvan, inredning till Arturs kafé.

Not 12**Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningar**

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående pågående investeringar byggnader och markanläggningar	1 019	493
Inköp byggnader och markanläggningar	9 365	2 215
Omklassificering byggnader och mark	-1 661	-1 689
Ingående pågående investeringar maskiner, inventarier, fordon och djur	6	0
Inköp maskiner, inventarier, fordon och djur	673	122
Omklassificering maskiner, inventarier, fordon och djur	-679	-116
	8 723	1 025

Not 13**Andra långfristiga värdepappersinnehav**

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	71 558	17 120
Inköp	40 633	70 466
Försäljningar	0	-16 028
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	112 191	71 558
Ingående nedskrivningar	0	-23
Återförda nedskrivningar	0	23
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0	0
Utgående redovisat värde	112 191	71 558

Av redovisat värde avser 100% räntebärande papper.
Marknadsvärdet är 117 578 tkr (få 71 839 tkr).

Not 14**Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter**

	2021-12-31	2020-12-31
Förutbetalda kostnader	1 820	2 584
Upplupna hyresintäkter	2 444	548
Upplupet anställningsstöd	0	7
Övriga upplupna kostnader	4 497	3 915
	8 761	7 054

Not 15**Avsättningar**

	2021-12-31	2020-12-31
Pensionsåtagande enligt FPG/PRI	184	201
Upplupen löneskatt på pensionsåtagande 24,26%	45	49
Trygghetsrådet	3 571	3 382
	3 800	3 632

Not 16**Långfristiga skulder**

	2021-12-31	2020-12-31
Förfaller senare än ett år men inom fem år efter balansdagen	16 118	16 118
Förfaller senare än fem år efter balansdagen	27 018	31 048
	43 136	47 166

Not 17**Checkräkningskredit**

	2021-12-31	2020-12-31
Beviljat belopp på checkräkningskredit uppgår till	10 000	10 000
Utnyttjad kredit uppgår till	0	0

Not 18

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2021-12-31	2020-12-31
Semesterlöneskuld	5 535	6 137
Upplupna löner och sociala avgifter	6 729	10 481
Övriga upplupna kostnader	2 257	1 307
Förutbetalda hyresintäkter	967	38
Förutbetalda årskort/gruppkort	11 690	13 775
Övriga förutbetalda intäkter	208	1 200
	27 386	32 938

Not 19**Skuld erhållna ej utnyttjade bidrag och fondavkastningar**

Villkor som inte uppfyllts avseende offentliga bidrag samt har redovisats som skuld.

	2021-12-31	2020-12-31
Skuld erhållna ej utnyttjade bidrag och fondavkastningar	9 111	6 975
Extra statsbidrag periodiserat till 2021	0	37 600
	9 111	44 575

Not 20**Ställda säkerheter och eventalförpliktelser**

Inga ställda säkerheter eller eventalförpliktelser.

Not 21**Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut**

Se Förvaltningsberättelse, rubrik Händelser i en nära framtid.

Bokbinderi

Profoto

Light stand

Wooden crate

Wooden box

Cart

Cart

STYRELSENS UNDERSKRIFTER

Denna årsredovisning har avlämnats och godkänts digitalt av ordförande Sven-Erik Österberg och ledamöterna Lars Heikensten, Catharina Nolin, Sanne Houbby-Nielsen, Åsa Anderljung och verkställande direktören John Brattmyhr. Därför saknar handlingen namnunderskrifter.

Stockholm den 15 februari 2022

Sven-Erik Österberg

Lars Heikensten

Catharina Nolin

Sanne Houbby-Nielsen

Åsa Anderljung

John Brattmyhr

Ordförande

Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats

Pernilla Zetterström Varverud

Josefine Fors

Auktoriserad revisor

Auktoriserad revisor